

CONTRA

nr 1 2004 (nr 173 från starten) årgång 30 Pris 25:-

Östtyska Stasi i Sverige
Condoleezza Rice
Islamismen

FRIHETENS RÖST
för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarelig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
Telefax: 08-720 01 95
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn: prenumerant
Lösenord: lindman
Nytt lösenord kommer i nästa nummer av
Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per
år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller
bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 16 euro per år.

Sampo girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 145 norska kronor per år.

Den norske bank giro 0806 199 8277.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár

Redaktion: Tommy Hansson och C. G.
Hom.

Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson,
Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil
Lindblom, Patrik Nyberg, Fredrik Runebert
och David Stavenheim samt Christer Arke-
fors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil
Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld
i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2004-02-02
Strands Tryckeri, Lindesberg 2004

Världens mäktigaste kvinna och världens mäktigaste neger (jo, vi tror att hon är viktigare än Koffi Annan) pryder omslaget på detta nummer av Contra. Condoleezza Rice har en briljant akademisk karriär bakom sig och har nu posten som Nationell Säkerhetsrådgivare till president Bush. Hon har mer presidentens öra än utrikesminister Colin Powell och är därmed den som näst presidenten har mest att säga till om vad gäller USAs utrikespolitik.

CONTRA-NYTT

Curt Ekholm till minne

Fil dr Curt Ekholm i Uppsala avled i slutet av förra året. Hans doktorsavhandling om Balt- och tyskutlämningen 1946 är standardverket om ett mycket dystert kapitel i svensk historia. Curt Ekholm tjänstgjorde själv som ung fänrik vid fånglägret i Ränneslätt utanför Eksjö, där de senare utlämnade balterna – och en del av de många fler utlämnade tyskarna – hölls i förvar. När han pensionerades efter sin militära karriär gav han sig ikast med akademiska studier i historia och när det blev dags att disputera handlade avhandlingen om den brännbara fråga som han kom i kontakt med redan som ung.

Och på den vägen korsades Contras och Curt Ekholms banor. För första gången under efterkrigstiden hade Sverige fått en borgerlig regering och Contra såg chansen att det äntligen var tid att få insyn i de två affärer som mörklagts så intensivt av de socialdemokratiska regeringarna under efterkrigstiden: Baltutlämningen och Wallenberg-affären. Contra skrev till utrikesminister Ola Ullsten och begärde att handlingarna om Baltutlämningen skulle frisläppas. Efter lång och grundlig handläggning blev vi uppringda av en tjänsteman på UD som telefonledes meddelade att det skriftligt skulle bli avslag på Contras begäran. Men att det skulle bli ett tillstyrkande om begäran kom från en akademisk forskare. Curt Ekholm hade flera år tidigare under en annan regering fått avslag på begäran att få se handlingarna. Efter samtalet från UD kontaktade Contra Curt Ekholm och berättade att handlingarna nu var så gott som fria. Hans första reaktion var lätt uppgiven. Avhandlingen var så gott som färdig, men nu skulle den behöva omarbetas från grunden. Efter en viss tvekan gav han sig ikast med detta och avhandlingen väckte sedan – om än försenad något år – berättigt stort intresse. Han ägnade sedan många år av sitt liv åt att informera om den skändlighet i svensk historia som Baltutlämningen utgör. Han var alltid noga med att påpeka att Baltutlämningen bara var en del av den stora utlämning av både tyskar och balter som Sverige gjorde 1945–1946. Mellan 2 500 och 3 000 tyskar utlämnades, men endast 153 balter.

Curt Ekholm tog många år efter sin avhandling åter kontakt med Contra och berättade att Valentins Silamikelis, som var en av de utlämnade balterna, skrivit en bok om sina upplevelser. Ekholm och Silamikelis hade lärt känna varandra väl och Curt Ekholm bidrog till att förverkliga det inte helt enkla projektet att göra en bok på svenska av Valentins Silamikelis lettiskspråkiga manus. Contra tog sig an utgivningen av boken, som efter Contras pionjärgärning har kommit ut också på lettiska och engelska.

Contra avslöjar vänstermaffian!

Vi medsänder denna gång några reklametiketter som Du kan använda för att sprida information om Contra. Vi skickar gärna fler etiketter till den som har möjlighet att sprida dem i större upplagor. Mejla till redax@contra.nu eller ring till 08-720 01 45.

Östtyska Stasis verksamhet i Sverige Vänsterpartiet fick rikligt stöd från kommunistdiktaturen

av Bertil Häggman

Bertil Häggman har forskat i de östtyska Stasi-arkiven. Här berättar han om en del av sina fynd vad gäller östtyska säkerhetstjänsten Stasis verksamhet i Sverige. Säkerhetstjänsten gav ett generöst ekonomiskt stöd till Sveriges Kommunistiska Parti, det parti som idag heter Vänsterpartiet. I kommande nummer kommer Bertil Häggman att återkomma med artiklar om Stasis verksamhet i Danmark

I september 1999 blev rubrikerna om östtyska Ministeriet för stats säkerhet (Stasi) stora i brittisk press. Tidigare Stasi-agenter i Storbritannien avslöjades. Stasi grundades 1950 och upplöstes inte förrän efter Berlinmurens fall. Organisationen var ansvarig både för inrikes övervakning och utländskt spionage. När Stasi stod på höjden av sin makt hade man 85 000 heltidsanställda och hade akter om fem miljoner medborgare – en tredjedel av landets befolkning. Vid sidan av de heltidsanställda fanns hundratusentals informatörer. Arkiven skulle utlagda bredvid varandra sträcka sig femton mil!

Enligt Mark Almond vid Oxford University gjorde Stasi en utvärdering av varenda student eller forskare från Väst som tillbringade någon tid i Östtyskland.

Eftersom en person som arbetade vid ett universitet kunde få intressanta elever i politik, försvar eller vetenskap var det värdefullt att ha kontroll, inte bara för Östtyskland, utan för alla kommunistländerna.

Men mästerspionen Markus Wolf, som var chef för utlandsspionavdelning HVA, såg till att de utlänningar som rekryterades styrdes in mot arbeten i de västerländska regeringarnas hjärtan, i EU och NATO.

Det var inte bara Storbritannien som var i fokus för Östtysklands spioneri. Under hela det kalla kriget var Skandinavien centralt för Östtysklands spioneri. Syftet var att backa upp Sovjets politik och om möjligt neutralisera Östersjöområdet och få Danmark, Island och Norge att avlägsna sig från NATO.

Sovjet – i samarbete med Polen och Östtyskland – döpte om Östersjön till "Fredens Hav". Man förslog bland annat att militära fartyg från länder utan kustlinje vid Östersjön skulle hindras att segla in genom Sunden och Bälten – något som

skulle ha stärkt den sovjetiska flottans övertag i området.

Sovjet delade upp världen mellan sina satellitstater och för Skandinavien var det Östtyskland som fick huvudansvaret. Och i Östtyskland var det särskilt det gamla svenska Pommern som var intressant. Där kunde man knyta an till gamla historiska band med Sverige.

En gammal arkivbild på Sveriges Kommunistiska Partis, numera Vänsterpartiets, högkvarter på Kungsgatan 84. Huset köptes med blodspengar från Moskva och Folkpartiet anser att huset bör säljas och pengarna skänkas till kommunismens offer.

Jag har begärt att få granska arkiv-material om de skandinaviska länderna i gamla Östtyskland. Det hade jag möjlighet att göra sommaren 2000.

Östtyskland och Vänsterpartiet
Sveriges Kommunistiska Parti, dagens Vänsterpartiet, grundades 1921 och blev en del av den kommunistiska internationalen, Komintern. Efter att partiet försvagats under 1930-talet fick det en ny styrka genom de sovjetiska framgångarna under Andra världskrigets slut. I valet 1944 fick partiet hela 11 procent av rösterna, men krympte sedan åter ihop till en obetydlighet, även om man hela tiden under efterkrigstiden hade åtminstone några riksdagsledamöter. Under 1964 ersattes den gamle stalinisten Hilding Hagberg med eurokommunisten, akademikern och miljonären CH Hermansson. Det var början till en ny framgångstid för partiet och idag är man som bekant stödparti till regeringen, med möjlighet att förhandla om konkreta inslag i regeringens politik.

Från början av 1920-talet initierade Sovjetunionens Kommunistiska Parti utbildning av medlemmar i de västeuropeiska kommunistpartierna. Flertalet skandinaver fick den utbildningen vid Lenin-skolan i Moskva, Finnarna hade dock ett eget institut.

Mellan 1924 och 1938 var hälften av de skandinaver som fick utbildning svenskar.

Finnarna fick som nämnt separat utbildning. Yrjö Sirola var rektor för det *Kommunistiska Universitetet för Folken i Väst* i Leningrad. Senare döpte de finska kommunisterna sin egen partiskola efter Yrjö Sirola – Sirola-institutet.

Det fanns också en särskild skola, Wilson-skolan, för utbildning av västerländska kommunisterna i tekniken att fortsätta verksamheten underjordiskt om partierna skulle bli förbjudna.

Efter Andra världskriget återupptogs utbildningen i Sovjetunionen och ungefär 100 svenskar reste till Sovjet i detta syfte. När Hermansson tog över partiet 1964 stoppades emellertid utbildningen i Moskva.

Några av de mer framträdande kommunisterna som fick utbildning i Sovjet var:

- *Karl Danielsson*, som var i Sovjet på 1950-talet. Han var sedan medlem i partistyrelsen och sekreterare i Förbundet Sverige-Sovjetunionen mellan 1965 och 1970.

- *Georg Greiff* utbildades i Sovjet med början på 1930-talet. Där träffade han också sin amerikanska hustru. Han var affärsman och bedrev en rad företag som handlade med Östblocket. Det anses att företagen finansierade en del av Kommunistpartiets verksamhet och dessutom gav en god ekonomisk standard åt Greiff själv. Han bidrog till grundandet av partiskolan Syninge i Norrtälje* (som drivs än idag) efter det att partiet beslutat att stänga sin skola i Östtyskland.

- *Harry Hagberg* utbildades i Sovjetunionen under 1950-talet. Mellan 1972 och 1977 var han chefredaktör för Norrskensflamman, Sveriges vid den tiden ledande kommunisttidning. Harry Hagberg (son till förre partiledaren Hilding) blev partisekreterare i Arbetarpartiet Kommunisterna, en stalinistisk utbrytargrupp ur Vänsterpartiet kommunisterna.

- *Eivor Marklund* utbildades i Sovjet mellan 1955 och 1956. Hon var under många år kommunistisk riksdagsledamot.

- *Bertil Måbrink* fick också utbildning i Sovjet under 1950-talet och också han blev riksdagsledamot.

- *Irja Strand* utbildades också i Sovjet och var aktiv i partiets kvinnoförbund.

- *Rodny Öhman* utbildades i Sovjet från 1927 och var också hon aktiv i kvinnoorganisationerna.

Svenska kommunistpartiskolan i Bad Doberan

Med stöd av det styrande kommunistpartiet, SED, i Östtyskland drev Sveriges Kommunistiska Parti (nuvarande Vänsterpartiet) en egen partiskola i Bad Doberan nära Rostock på östtyska Östersjökusten. SED betalade

*Johan Jakobsson, partisekreterare i Folkpartiet skrev en artikel på DN Debatt (<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=572&a=226242&previousRenderType=1>) den 25 januari 2004 under rubriken "Blodspengar från Moskva betalade Lars Ohlys hus". Jakobsson ansåg att Vänsterpartiet skulle sälja sitt parti-högkvarter på Kungsgatan 84 i Stockholm, ett hus som betalades med sovjetiska pengar, och kursgården Syninge (betald av Georg Greiff med östtyska pengar) och sedan skänka pengarna till kommunismens offer.

för kost och logi i ett gammalt jaktstod och stod också för lärarlönerna. Skolan kontrollerades av SED genom det lokala partihögkvarteret i Rostock. Men det fanns också svenska lärare. En del kurser var bara veckolånga, men andra kunde vara ett helt år. Det uppskattas att cirka 300 svenska kommunister fick utbildning i Bad Doberan.

Dokument från Stasi-arkiven som författaren har tillgång till visar på förbindelserna mellan skolans rektor Jan Kempe och Lia Ihns vid det regionala partikontoret för SED i Rostock. Dokumenten ger vid handen att skolan grundades sommaren 1959. Det finns också ett dokument som gav finska kommunister rätt att utbildas vid skolan.

I början av 1960-talet lyckades Aftonbladet få in både en reporter och fotograf på skolan och efter det ansåg partiet att skolan måste stängas.

Ekonomiskt stöd till svenska kommunister

En vanlig metod att stödja de kommunistiska partierna inte bara i Skandinavien utan också i resten av världen var genom media och tryckerier. Sveriges Kommunistiska Partis tryckeri, Västermalms Tryckeri AB, tryckte åt Östtyskland och böcker som gavs ut av det svenska kommunistpartiet trycktes billigt eller gratis i Östtyskland. Under decennier, åtminstone fram till 1973, tryckte förlaget Arbetarkultur, ägt av Sveriges Kommunistiska Parti, sina böcker vid C. G. Röder i Leipzig.

Arbetarkultur hade inte bara låga produktionskostnader. De färdiga böckerna köptes också av östtyska organisationer för att ge partiet ytterligare stöd. Böcker som trycktes gratis vid Röder köptes sedan för svårtillgänglig västvaluta till fullt pris av östtyska organisationer, för att sedan exporteras tillbaka till Östtyskland.

Föreningen Sverige DDR drev en resebyrå och det fanns företag med namn som DDR-Revyn, Baltor AB och DDR-Press. Dokument i författarens arkiv visar på ett nära samarbete mellan föreningen och östtyska kommunistpartiet, SED.

Östersjöveckorna och andra regelbundna konferenser

I juni-juli varje år sedan 1958 träffade skandinaviska kommunister och vänster-radikaler östtyska och sovjetiska partifunktionärer i Rostock vid Östersjökusten under det som kallades "Östersjöveckan". Under

veckan hölls en arbetarkonferens, en ungdomskonferens och en författarkonferens. Vidare hölls dansuppvisningar, teatrar, film, konserter och konstfestivaler under motot "konst för folket". Aktiviteterna spreds till andra städer och semesterorter längs Östersjökusten som Wismar, Warnemünde, Greifswald, Graal-Müritz med flera.

Dokument från de tyska arkiven visar att Stasi var djupt engagerat i förberedelserna för att genomföra Östersjöveckorna. Författaren har tillgång till Stasis dokument inför 1967 års vecka, med kodnamnet Seestern (Sjöstjärnan). Dokumenten bekräftar att Stasi hade agenter bland deltagarna för att vidta politiska operativa åtgärder, för att samla information och för möjliga undergrävande operationer. Följande "inofficiella medarbetare" avdelades för operationen: GMS Rudi, IMS Harald, IME Gerda, IME Dagmar, IMS Renard och IMS Roberta. Ansvarig var löjtnant Pawel. (GMS betydde statsanställd säkerhetsmedarbetare, IMS inofficiell medarbetare, IME inofficiell medarbetare för speciella aktioner).

Universitetet i Greifswald (som ligger i det som var svenska Pommern) fick en central roll, eftersom Universitetet hade många kontakter norrut, kontakter som odlats i sekler. Nordiska Institutet, som grundats 1918, återupplivades för att sprida information om framstegen i "arbetar- och bondestaten". Ett tysk-nordiskt sällskap och en nordisk-tysk kyrkogemenskap tjänade också som bryggor till de skandinaviska länderna.

De händelser och organisationer som beskrivits ovan användes av Stasi för att rekrytera agenter. Representanter för underrättelsetjänsten spelade ofta journalister inom "internationale Wirtschaftskorrespondenz" (ekonomijournalister). Östtyskarna inriktade sig på Sverige, Danmark och Norge, medan sovjetiska KGB direkt tog hand om finnarna.

Särskilt centrala var ansträngningarna att uppnå ett diplomatiskt erkännande för Östtyskland. Något som visade sig bli framgångsrikt 1972. Operationen leddes av en före detta socialdemokratisk riksdagsman, Stellan Arvidsson, som under många år var ordförande för Föreningen Sverige-DDR.

I januari 2001 tvingades justitieminister Thomas Bodström att svara på frågor från moderat riksdagsmannen Lennart Fridén och avslöja att SÄPO öppnat 45 undersökningar mot misstänkta Stasi-agenter. I sju

Temat underrättelsetjänst har ända sedan fordomdags väckt människors intresse. Icke minst var detta fallet under det kalla kriget, där ”spionkriget” mellan öst och väst gav upphov till en hel mytologi i form av romaner,

filmer och så vidare. Mest hamnade USAs CIA och Sovjetunionens KGB i blickfånget, men även Storbritanniens underrättelsetjänst fanns med i bilden. Låt vara att dess mest kände agent, James Bond, var en fiktiv sådan.

En lättillgänglig svensk volym som kallats *Spegellabyrinten* med Lars Ulfving som författare tar ett helhetsgrepp på underrättelseverksamhet i historia och nutid. Dess betydelse har framhållits av en rad tänkare.

Underrättelser i krig och fred

av Tommy Hansson

★★★ ”Mänsklighetens behov av underrättelsekunskaper och kunskapare är uråldrigt och förlorar sig bakåt in i historiens mörker. Sätten att tänka underrättelseanalytiskt utgör ett arv allt från Sun Tzu till det kalla krigets världsordning.”

Så lyder inledningen (sidan 5) till Lars Ulfvings exposé över underrättelsetjänst: *Spegellabyrinten* (Försvvarshögskolan, krigsvetenskapliga institutionen, 2003) med underrubriken ”Operativ-strategisk underrättelsetjänst. Något om teori, empiri och metod.”

”Underrättelseprocessen”, fastslår författaren, ”består förenklat i att inhämta, bearbeta, analysera och delge skilda slag av uppgifter” (sidan 11). Dessa uppgifter

kan vara av mycket olika slag. Till skillnad från informationen är underrättelsen bearbetad och analyserad. Ett lands eller institutions underrättelsetjänst bör självfallet ha tillräcklig kunskap för att kunna utföra det nödvändiga utvärderingsarbetet av den mängd information som strömmar in. Det är inte alltid så är fallet, vilket Ulfvings bok visar.

Inte sällan söker motståndaren lura motparten genom vilseledande åtgärder. Ett av de exempel författaren ger härför är Suezkonflikten 1956, där Egyptens inledande framgångar enligt en israelisk utredning till stor del berodde ”på skickligt genomförda döljande och vilseledande åtgärder” (sidan 138). Så småningom tog sig Israel samman

och krossade motståndet.

Sun Tzu föregångare

Intressant är författarens genomgång av underrättelsetjänstens och militärstrategins historia, där namnet Sun Tzu står i en viss särställning framförallt beroende på åldern: Sun Tzus *Krigskonsten*, en av världshistoriens mest inflytelserika böcker, kom ut några hundra år före Kristi födelse. Bärande i detta verk är tanken att det inte är striden i sig som är avgörande när det gäller att besegra en fiende. Den största, och mest eftersträfvansvärda, segern, är den som nås utan att någon militär konfrontation behöver äga rum, genom att motståndarens vilja att kämpa undergrävs. Sun Tzus

av fallen fanns det substans nog att fortsätta undersökningarna, men alla sju har senare lagts ned på grund av preskriptionsreglerna eller med motivering att ”brott kan inte styrkas”. I ytterligare fall kallade SÄPO personer för samtal.

Stasis aktiva åtgärder mot Sverige

Avdelning X inom HVA (Stasi) var ansvarigt för desinformation, så kallade aktiva åtgärder.

Avdelningen leddes av överste Rolf Wagenbreth sedan 1966. Huvudmålet var att desinformera och destabilisera Väst. Viktigt var förfälskningar av brev, nyhetsbrev och officiella dokument, men också spridandet av rykten. Avdelningen engagerade sig också i skrivandet och spridandet av böcker och broschyrer.

En operation hade kodnamnet ”Flanke” (flanken). Den inriktade sig på NATOs södra och norra flank i Europa. I Danmark och Norge tillhandahöll Stasi material för att ställa frågor i ländernas riksdagar. En annan operation med kodnamnet Trojanisches Pferd (Trojanska hästen) skulle kompro-

mettera det svenska kungahuset genom att släppa dokument från nazistiska arkiv som skulle avslöja samarbete mellan kungahuset och nationalsocialisterna. Ansvarig för projektet var professor Kurt Vieweg vid Nordiska Institutet i Greifswald. Efter att ha gått igenom hundratals akter från centralarkivet i Potsdam skrev professor Vieweg en bok och överlämnade i mitten av 1970-talet manuskriptet till sina chefer.

Men de politiska ledarna i Östtyskland hade ändrat uppfattning. Det svenska kungahuset ansågs vid den tiden vara en progressiv kraft och det fanns ingen anledning att försvåra förbindelserna med Sverige genom att dra fram gamla synder.*

Professor Vieweg användes också för att upprätthålla kontakterna med SPD-politikern Herbert Wehner, som hade omfattande kontakter med Skandinavien. Wehner talade flytande svenska, hade bott flera år i Sverige och hade även under sin tid som västtysk toppolitiker ett sommarhus på Öland.

En annan Stasi-operation sattes igång tre

dagar efter mordet på Olof Palme 1986. Det syftade till att lägga ut falska spår för att utredningen skulle leta bland högerextremister efter mördaren.

*Synderna förefaller ha bestått i att kung Gustaf V en gång i april 1933 ätit lunch med Hitler på svenska ambassaden i Berlin. Uppgifterna har ibland spritts för att kompromettera kungahuset och Sverige. Först på senare tid har det genom att de svenska minnesanteckningarna från lunchen blivit känt att den 74-åriga kungen skällde ut Hitler efter noter för den tyska judepolitiken. Den svenske ambassadören Einar af Wirsén (som inte fick delta i samtalet mellan kungen och Hitler) rapporterade att han från ett angränsande rum hört Hitler slå näven i bordet och tala upprört med hög röst. Vad som sades kunde Wirsén inte höra. Efter lunchen spelade Gustaf V en dubbelmatch i tennis på den fina klubben Rot-Weiss. Kungen valde som dubbelpartner en av Tysklands främsta tennisspelare vid namn Daniel Prenn. Denne var på grund av sin judiska börd avstängd från landslagsspel i Tyskland. Tyskarna framförde sedan en diplomatisk protest mot kungens val av dubbelpartner, en protest som avvisades av svenskarna (redaktionens anmärkning)

I Krimkriget vilseleddes lord Cardigan av den ryska underrättelsetjänsten och var dessutom själv högeligen inkompetent. På bilden en kanonservis i tidstrogn ryska uniformer i Balaklava nära Sevastopol i dagens Ukraina. (Foto: Tommy Hansson)

verk sätter kriget i relation till de politiska förutsättningarna och målen.

All krigföring, menade den gamle kinasen, bygger på svek och bedrägeri. Det gäller att lura skjortan av motståndaren och hänsynslöst utnyttja dennes svagheter. Här var Sun Tzu en föregångare när det gäller krigskonstens utveckling. 1900-talets båda världskrig, menar författaren, utgjorde med sina inslag av utnötningstaktik och förintelseslag en krigskonstens bankrutt. Liksom för övrigt det blodiga kriget i början på 2000-talet mellan Etiopien och Eritrea, som redovisas som en bilaga.

Sun Tzus inställning till underrättelsetjänst är att en befälhavares riktiga bedömningar måste grunda sig ”på relevanta underrättelser om egna och fiendens förutsättningar och dispositioner på alla nivåer” (sidan 35), såväl strategiska som taktiska. Kinesen lägger stor vikt vid kunskapare och inflytelseganter och hur dessa skall dirigeras.

Omkring 500 efter Kristus utkom *Strategikon*, vilken i ”god bysantinsk anda” behandlar hur egna intentioner, planer och verkliga resurser skall hemlighållas för motståndaren. Ryssland, påpekar författaren, har tagit klara intryck av *Strategikon*. Möjligen är Sovjetunionens framgångsrika sätt att på omvärlden projicera en bild av enorm militär styrka ett tecken på att kommunisterna visste att förvalta det forntida arvet från Bysans.

En legendarisk tänkare under renässansen när det gäller maktutövning – och därmed också när det gäller makthavarnas behov av korrekta underrättelser – var italienaren Niccolò Machiavelli (1469–1527) vars mest kända verk är *Fursten*. Machiavelli skrev även *Discurser* och *Krigskonsten* och hyllade antikens Rom som sitt föredöme. Enligt Machiavelli var det viktigt att påtvinga motståndaren sin egen vilja; till skillnad från Sun Tzu ansåg Machiavelli att motståndaren skulle besegras i ett avgörande slag.

Marx och Lenin

En berömd militärstrategisk tänkare under 1800-talet var Carl von Clausewitz (1780–1831), en preussisk general vars mest berömda verk är det posthumt utgivna *Vom Kriege* (1832). Clausewitz kom med en hel del nytänkande men stödde sig på Machiavelli och menade i likhet med denne att fienden skulle nedkämpas i en mäktig batalj. Clausewitz är känd för övertygelsen, att politiken var en fortsättning på kriget, bara med andra medel. Syftet i både krig och politik var att besegra motståndaren. Ytterligare en teoretiker som utvecklade det strategiska tänkandet var fransmannen Henri Jomini, som var verksam på 1800-talet i tysk tjänst.

Ulfving tar även upp Marx och Lenins roll i sammanhanget, främst då på grund av dess påverkan på sovjetiskt militärt tän-

kande (sidan 41): ”Det anses allmänt att Marx och Lenins studier av von Clausewitz har format den militärteoretiska grundsynen”, konstaterar författaren men tillägger att ”detta är inte helt sant”. Ulfving nämner Jominis inflytande samt hävdar att Engels egentligen var den mest framstående av de kommunistiska fäderna när det gäller militärteori. Också Engels studerade von Clausewitz, vilken i likhet med Marx var inpyrd med preussiskt samhällsinflytande. (Marx har bland annat kallats ”den röde preussaren”).

Ett försök att översätta marxistisk klasskampsteori till det militära fältet gjordes på Stalins uppdrag av Michail Frunze 1924–25. Marskalk Michail Tjuchatjevskij bidrog med att utveckla teorin om den sovjetiska krigsmaktens roll när det gällde att påskynda världsrevolutionen.

Författaren belyser även militärteoretiker som engelsmannen Basil Liddell Hart (död 1970) och den franske generalen André Beufre (död 1975) samt modernt amerikanskt militärtänkande.

Vad som är av särskilt intresse för militärteorins utveckling i modern tid är naturligtvis det terrorkrig som företrädare för islamismen inledde med angreppen på World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001. Denna typ av krigföring kallar författaren ”det neototala kriget”. ”Men syftet har inte klarnat nämnvärt”, skriver han dock (sidan 49). Det krävs dock knappast något större mått av fantasi för att inse att syftet med angreppet 11/9 2001 och efterföljande terrordåd världen över är att försvaga västvärlden – där USA, Storbritannien och Israel är speciellt förhatliga – med dess i islamisternas ögon förhatliga kristendom, demokrati, frihet och materialism.

I samma avsnitt som det islamistiska terrorkriget behandlas tar Lars Ulfving även upp Mao Tse-tungs och den ryska anarkismens irreguljära krigföring.

Vilseledning

Samtidigt som en sida i en konflikt av naturliga skäl är angelägen om att tillägna sig så mycket relevant information som möjligt om motparten, ingår också som antytts ovan i ”spelets regler” att vilseleda och förvirra den senare. Egyptens agerande i samband med Suez-krisen nämndes inledningsvis.

”I Ryssland”, konstaterar Lars Ulfving, ”finns ett sammanfattande begrepp för alla de åtgärder som avser att vilseleda

avseende verklig avsikt och metod, samt visa upp en felaktig bild inför motståndaren...". Detta begrepp är *maskirovka*. I syfte att vara framgångsrik på det här området krävs att den aktiva parten har god insikt i det mänskliga psyket. Författaren tar bland annat upp önsketänkandets betydelse.

Ryssland använde tidigt denna metod, exempelvis i Krimkriget på 1850-talet. Den av lord Cardigan ledda lika berömda som katastrofala "dödsritten i Balaklava" är ett exempel på såväl vilseledning från fiendens sida som dålig förmåga att utvärdera underrättelser på fältet. Ett annat mycket tydligt exempel från det kalla krigets dagar är det faktum att Sovjetunionen medvetet utnyttjade västmänniskornas önsketänkande beträffande de sovjetiska fredssträvandena. Budskapet var enkelt: Sovjet och Östblocket stod för fred, Förnta staterna och övriga ledande västmakter för krig. I syfte att sprida det budskapet vidtog ryssarna och deras underhuggare en stor mängd så kallade aktiva åtgärder, vilka alla syftade till att visa vilka skurkar västvärldens representanter var och vilka fredsänglar man var i öst. Att döma av den vittförgrenade "fredsrörelsen" i väst var dessa vilseledande åtgärder klart framgångsrika.

"Kampen för fred har alltid varit en hörnsten i Sovjetunionens utrikespolitik", framhåller Vladimir Bukovskij i *Moskva*

"Den röde prussaren" Karl Marx var i hög grad påverkad av preussiskt tänkande i både civil och militär bemärkelse.

och fredsrörelsen (Contra förlag 1984). Bolsjevikerna var antagligen från början medvetna om vilket effektivt vapen den allmänna strävan efter fred skulle vara – hur lättlurade och orationella människor kunde vara när de erbjöds den minsta frestelse om att freden fanns inom räckhåll" (sidan 7). Bukovskij var pessimistisk när det gällde västs möjligheter att slå tillbaka det sovjetiska hotet mot demokratin och friheten i väst – vilket möjligen visar att han, liksom de flesta av oss på den tiden, var ett offer för den sovjetiska förmågan att inbilla oss hur starkt Moskva var! Dessbättre visade det sig att sovjetväldet var en koloss på lerfötter.

Vilseledning och desinformation förekommer som alla vet också i hög grad inom politiken, där väldigt mycket går ut på att framställa den egna sidan, det egna partiet, i så förmånlig belysning som möjligt under det att motståndarsidan svartmålas. Det kunde vi senast se rikliga exempel på från båda sidor i folkomröstningen om EMU!

Underrättelsecykeln

Lars Ulfving talar om "underrättelsecykeln" vilken bedrivs cykliskt (alltså i ett kretslopp) i vissa former oavsett hur det ser ut i omvärlden. Denna cykliska process innehåller momenten planering och inriktning, inhämtning, bearbetning och analys samt delgivning. Dessutom, menar författaren, borde "uppföljning och kontroll" (sidan 75) ingå som en naturlig del. Att märka är att det inte finns några skarpa gränser mellan de nämnda momenten – de olika faserna kan mycket väl gå in i varandra; processen kan även vara reversibel.

Ett exempel på hur det inte får gå till är de allierades utvärdering av stridsresultaten på västfronten under Första världskriget. "De uppnådda resultaten stod definitivt inte i proportion till insatsen", konstaterar Ulfving med en markant underdrift. Huvudfelet på den brittiska sidan bestod i att man undertryckte all information om tyska framgångar och överdrev de egna framgångarna. Den aktuella underrättelseorganisationen visade sig oduglig för de syften den bildats.

Följaktligen fortsatte den engelska krigsledningen den enorma satsningen i fråga om soldater och materiel trots att resultaten blev förhållandevis magra. Stridsledningen i London fick ju inte korrekta underrättelser från slagfälten på den europeiska kontinenten!

Sverige

Författaren ger slutligen en kort historik angående den svenska militära underrättelsetjänstens tämligen korta historia. Det kan konstateras, att det var unionskrisen i samband med Norges självständighetsförklaring 1905 som födde behovet av en fungerande svensk underrättelsetjänst. Försvarsminister Lars Tingsten (Herberts farbror) tog 1907 initiativet till bildandet av Underrättelsebyrån (UB). Den skulle handha såväl inhemsk som utrikesinriktad underrättelseverksamhet. 1931 fick det nya vapenslaget flyget en underrättelsetjänst, men i övrigt hände praktiskt sett ingenting på det militära underrättelseplanet under mellankrigstiden.

Med den nya försvarsordning som trädde i kraft den 1 juli 1937 blev läget ett annat; Tyskland hade rustat upp och världen var orolig på många frontavsnitt. Det blev därför nödvändigt att inrätta en militär underrättelsetjänst, och den kom att ledas av överste Carlos Adlercreutz som av försvarsstabschefen och sedermera ÖB Olof Thörnell fick order om att "organisera avdelningen". Något hemligt underrättelseväsen byggdes dock inte upp förrän efter krigsutbrottet den 1 september 1939. Operativ-strategiska sammanställningar och analyser började inte göras förrän efter 1943. Den organisation som inledningsvis utgjordes av 20 personer kom att svälla ut till mer än 1000 medarbetare.

En av de mest kunniga och engagerade medarbetarna i den militära underrättelsetjänsten var tidigt religionshistorikern Thede Palm, 1946–65 chef för det så kallade T-kontoret som senare avlöstes av IB med Birger Elmér som chef (Palm var högerman och sparkades av sossarna som alltså ersatte honom med sossen och Palme-vännen Elmér). IB opererade inledningsvis under beteckningen B-kontoret parallellt med T-kontoret.

En utomordentlig underrättelseprestation utförde den svenske matematikern och underrättelsemannen Arne Beurling, som genom sitt arbete knäckte den tyska koden varigenom den tyska "geheimsschreiber"-trafiken 1940–43 kunde forceras. 1942 bildades Försvarets radioanstalt (FRA).

Efter IB-skandalen 1973 omorganiserades den militära underrättelseväsendet i Sverige, vilket inte längre skulle få ägna sig åt inrikesverksamhet. Den nya underrättelsetjänsten förkortades först GBU, sedan (Fortsättning på sidan 17)

Rinnan-gruppen – norsk femtekolonn under kriget

Ett av de mest skrämmande exemplen i modern tid på underrättelseverksamhet och manipulationer i förräderiets tjänst är fallet Rinnan i det tyskockuperade Norge under Andra världskriget.

★★★ Fallet Rinnan i Norge illustrerar begreppet femtekolonnverksamhet. En så kallad femte kolonn är en grupp sammansvurna som med förrådiska metoder arbetar på fientligt territorium – precis som den pronazistiska, norska Rinnan-gruppen. Uttrycket ”femte kolonn” myntades för övrigt av den Franco-vänlige, spanske generalen Mola vilken hävdade att hans fyra väpnade kolonner lätt kunde erövra Madrid med hjälp av den femte kolonnen, som fanns innanför stadens murar.

Under Tysklands femåriga ockupation av Norge använde sig nazisterna av alla medel i syfte att försvaga landet inifrån. Många norrmän var inblandade i sådan verksamhet – efter krigsslutet i maj 1945 dömdes över 60 000 personer för landsförräderi; en handfull av dessa med ärkeförräddaren Vidkun Quisling i spetsen avrättades.

Den 20 september 1946 dömdes vid Frostatings lagmansrätt norske medborgaren Henry Oliver Rinnan jämte 29 av sina medhjälpare efter en fem månader lång rättegång. Efter ytterligare en rättegångsrunda dömdes tio Rinnan-medarbetare till döden. Elva fick livstids straffarbete och resten långvariga fängelsestraff.

Rinnans protyska verksamhet inleddes sedan han under strider i Nord-Trøndelag i april-maj 1940 tjänstgjort som chaufför vid de norska styrkorna. Under en kort tid i krigsfångenskap kom han i kontakt med den tyska säkerhetspolisen i Trondheim, och redan i juni 1940 hade han blivit fast anställd som hemlig tysk agent hos dåvarande norske SS-chefen, Hauptsturmführer Stubbs. Denne efterträddes hösten 1941 av Obersturmbannführer Gerhard Flesch, vars främste medarbetare Rinnan blev.

Vid årsskiftet 1941/42 byggdes Rinnans avdelning ut och fick beteckningen *Sonder-Abteilung Lola* (Rinnans täcknamn

hos tyskarna var just ”Lola”). Avdelningen växte ut till att omfatta 70 manliga och kvinnliga provokatörer, varav några experter på tortyr. Till en början inskränkte sig Rinnan-gruppen till renodlad underrättelsejänst, men efter hand som naziregimen blev alltmer desperat blev det även tal om vapeninsatser och förhör under tortyr.

Rinnan var vid sin enrollering hos nazisterna blott 25 år gammal, bördig från Levanger. Någon utbildning att tala om hade han inte. Ändå blev han en fullfjädrad agent som använde sin betydande intelligens för kriminella syften. Den särskilda arbetsteknik Rinnan kom att arbeta med var vad som i underrättelsekreter brukar kallas ”den negativa sektorn”. Alltså det fält som rör svek och förräderi. En viktig målsättning för Rinnan och hans hejdukar var att bli respekterade av äkta norska patrioter. Då Rinnan och hans mannar knöt de första kontakterna med exempelvis en norsk flyktinghjälpsorganisation såg de alltid till att ha de bästa rekommendationer från erkänt pålitligt folk.

Ett skolexempel på hur det kunde gå till var när två Rinnan-agenter som arbetade i ett kustdistrikt infiltrerade en grupp norska patrioter. På så sätt fick Rinnan-gruppen kännedom om att det försiggick viss trafik av ryska och jugoslaviska krigsfångar som lyckats fly från krigsfängeläger till Sverige. Befolkningen hade ordnat med en flyktrutt över fjället till Trondheimfjorden och därifrån vidare till Sverige.

Efter en tid blev denna flyktinghjälp omorganiserad och kom att kontrolleras av en ”negativ” organisation under Rinnans ledning. Allt fortsatte som förut – till det yttre. Men när flyktingarna kom till Trondheim skickades de inte vidare till friheten och säkerheten i Sverige utan sköts av Rinnans män.

Den största uppgiften som Rinnan och hans *Sonderabteilung Lola* ställdes inför var att riva upp den norsk-allierade underrättelsejänsten längst kusten från Nord-Møre och norrut. En annan uppgift gick ut på att hindra de allierade från att med hjälp av den norska motståndsrörelsen skaffa sig brohuvuden i dessa kustområden som kunde användas vid en eventuell invasion. Generellt skulle Rinnan-gruppen

naturligtvis bekämpa den antinazistiska motståndsrörelsen i alla dess former och med alla till buds stående medel. Uppskattningvis anses det att Rinnan och hans medarbetare var involverade i ett 50-tal olika aktioner. Signifikant för den förrådiska verksamheten var den så kallade Viknaaffären.

Gestapochefen Flesch hade klargjort att det kanske viktigaste uppdrag han erhållit var att ta kontroll över Yttre Namdal och Vikna strax norr om Namsenfjorden. Distrikten här fick stor strategisk betydelse, bland annat därför att här kunde brohuvuden för den hemliga sjötrafiken mellan Norge och Shetland upprättas och därför att området kunde användas för att lossa vapenpartier som kom västerifrån till motståndsrörelsens hjälp. Rinnan-gruppen knöt tidigt kontakter med en av motståndsrörelsens män i inre Namdal. Rinnan klargjorde för denne att det var nödvändigt att sända förföljda judar över gränsen. Trots att Rinnans kontaktman inledningsvis var skeptisk ansåg han att man måste hjälpa till.

Här har vi ett typiskt exempel på ”negativt spel”, där förrädargruppen infiltrerar en motståndsgroup och får denna att tjäna de egna syftena. Vid ett tillfälle tillfångatogs en av motståndsrörelsens män, Torvald Moe, av tyskarna och förhördes under tortyr i fem dygn. Genom att det arrangerades så att Rinnan, som kallade sig Olav Wist, räddade Moe ur Gestapos klor spred sig snabbt ryktet om Rinnans/motståndsledaren Wists förträfflighet: de här ”patrioterna” kunde sin sak!

Från februari 1943 till september 1944 kontrollerade Rinnan distriktet nästan oinskränkt. Landsförräderiet firade triumfer.

Så småningom avslöjades Rinnan och hans män och kvinnor; själv hävdade Rinnan att 1795 norska patrioter lurats att arbeta för hans quislinggrupp, dels som negativa kontakter, dels som medlemmar av negativa grupper eller organisationer.

Källa: Stencil från Försvarestaben, inrikesavdelningen, 29 maj 1952.

Tommy Hansson

Höken som lägger USA utrikespolitiska kurs: Condoleezza Rice

av C G Holm

Två negrer styr USAs utrikespolitik. Utrikesminister Colin Powell är långvägaren från fattiga förhållanden i Bronx, som gått den militära vägen. Men mest inflytelserik och med störst inflytande hos president Bush är Nationella Säkerhetsrådets ordförande Condoleezza Rice, som helt gått den akademiska vägen. Hon har alltid strävat efter att vara bäst. Och hon har uppnått sitt mål.

När den nyvalde presidenten George W. Bush, USA fyrtiotredje president, skulle utse ett nytt lag blev det till stor del gamla säkra kort, sådana som tjänstgjort redan under hans far, "fyrtioettan". Det innebar att medelåldern på "fyrtioetras" rådgivare blev ganska hög. Vicepresident Dick Cheney är idag 63, försvarsminister Donald Rumsfeld 71, utrikesminister Colin Powell 66 och chefen för Federal reserve Alan Greenspan är 77.

Ett undantag avsåg den kanske viktigaste posten av alla, posten som nationell säkerhetsrådgivare. Det var den då 46-åriga Condoleezza Rice som blev nationell säkerhetsrådgivare. Hon har sedan skaffat sig ett mycket starkt inflytande i administrationen och är i mycket arkitekten bakom USAs utrikespolitik. Självklart inklusive insatserna i Irak. Det är ingen tvekan att Georg W. Bush hellre lyssnar till Dr Rice (ofta kallad "Condi") än till utrikesminister Colin Powell. Det är "Condi" som är höken, medan Powell är duvan.

Flickan från Södern

Condoleezza Rice kommer från den djupa södern. Hon är född i Birmingham i Alabama 1954. Hennes ovanliga namn är hämtat från italienskan, *con dolcezza* (en pianoterm som betyder "med mildhet"); familjelegenden säger att hennes morfars farfar var slavägare av italiensk härkomst. Morfars farmor var en av hans slavar.

Condoleezas föräldrar tillhörde den lilla svarta välutbildade och välsituerade medelklassen. Hennes far var först pastor i presbyterianska kyrkan, men blev senare vice

rektor vid University of Colorado i Denver. Mamma var högstadielärarinna. Condi har själv sagt att det inte är märkvärdigt att hon kommit långt i sin karriär, eftersom hon är tredje generationen i familjen med college-utbildning.

Som liten flicka i Alabama levde hon ett skyddat liv, men med hårda krav. Pianolektionerna började när hon var tre. Hon var inte mycket äldre när hon lärde sig att läsa (även om hon lärde sig att läsa noter innan hon lärde sig bokstäver). Redan de

första åren i skolan lärde hon sig franska och spanska. Senare har hon också lärt sig ryska.

Kapitalism mot diskriminering

Mamma gav henne tidigt en praktisk lektion i kapitalismen som den enda vägen att komma undan fördomar och segregering. När Condi var sju ville mamma att hon skulle prova en klänning på ett varuhus. Expediten ville hindra dem att gå in i provrummet, som bara var till för vita. De skulle få gå ut på lagret istället. Condis mamma Angelena förklarade då att om inte flickan fick prova klänningen i det vanliga provrummet så skulle det inte bli någon affär – och ingen provision till expediten. Som vanligt gick kapitalismens ideal segrande ur striden och Condi fick prova klänningen i provrummet.

Redan som nioåring hamnade hon i mitten av det politiska våldet, då en av hennes kamrater, Denise McNair, dödades i ett attentat mot 16th Street Baptist Church i hemstaden Birmingham. Bakom attentatet låg Ku Klux Klan, men de skyldiga greps först långt senare. De fick livstid och sitter fortfarande bakom lås och bom (utom en som erkände på sin dödsbädd). Fyra små negerflickor dödades vid attentatet. Det var spända tider och kampen om de medborgerliga rättigheterna övergick ibland till fysiskt våld.

Student vid 15

Hon tog studenten när hon var 15 och skulle börja utbildningen till konsertpianist i Denver. Men hennes begåvning var inte till-

Condoleezza Rice tillsammans med sin chef. "Condi" arbetade redan åt förre presidenten George H. W. Bush

räcklig kom hon snart fram till. Mozart behövde aldrig öva, sa hon själv en gång. ”Men jag måste öva massor. Jag skulle kunna bli bra, men inte bäst”. Hon ändrade därför studieinriktning och började studera statskunskap. Hon var bara 19 år när hon avlade sin fil kand-examen (Bachelors Degree) med toppbetyg vid University of Colorado. De första två åren hade hon ägnat åt musikstudier, så i praktiken tog det två år för henne att ta examen. Hon tog en Masters-examen redan året därpå vid Notre Dame University i Indiana och disputerade i Denver i ämnet internationella relationer 1981. En anmärkningsvärd sak är att hennes mentor under studierna, Joseph Korbel, var pappa till Madeleine Albright, den demokratiska utrikesministern under Bill Clintons administration. Familjen Korbel var flyktingar från det kommunistiska Tjeckoslovakien och det var han som fick Condi intresserad av den slaviska kulturen och utvecklingen i det som då var Östblocket. Korbel själv hade varit ambassadör för Tjeckoslovakien, men flydde undan nationalsocialism och kommunism.

Hård administratör

Under 1981 blev Condoleezza Rice biträdande professor vid ett av USAs absoluta toppuniversitet, Stanford utanför San Francisco. Där blev hon också engagerad i den inflytelserika Hoover Institution, där Ronald Reagan hämtade många av sina toppkrafter. Hon var också med i Center for International Security and Arms Control, en av institutionerna vid Stanford. Under sin tid vid Stanford var hon också huvudansvarig för universitetets administration och budget med en omsättning på 1,5 miljarder dollar. Eftersom verksamheten gick med ett minus på över 40 miljoner dollar när hon tillträdde var det ett tufft uppdrag. På två år hade hon balanserat budgeten och gjort sig till ovän med åtskilliga som råkade ut för hennes hårda nypor. Hon gjorde det mesta på eget bevåg och tillämpade inte den vanliga tekniken att smeta ut ansvaret på en rad kommittéer och styrelser. ”I don't do committees” sa hon och tog med stor handlingskraft ansvaret för alla de obehagliga besluten själv. Vad hon inte gjorde var däremot att driva program för att främja minoriteternas ställning på Universitetet. När hon kritiserades för det svarade hon att ”Det är jag som är administrativ chef. Och jag tror inte på program för att främja

Condoleezza Rice började som 15-åring utbildning till konsertpianist. Men hon gick snart över till att studera utrikespolitik. Hon spelar dock fortfarande på konserter emellanåt, den här bilden är från 2002.

minoriteterna”. Sedan var det inte mer att diskutera.

Hon ansåg att det varken finns rasdiskriminering eller könsdiskriminering på Stanford. Och hon om någon hade inblick i alla siffrorna. ”Kom tillbaka om femtio år. Om det då fortfarande är främst vita män som är lärare så kan man tala om diskriminering. Nu återspeglar bara lärarkåren utbildningsnivån hos olika grupper”. Studentgrupperna är fullt ut blandade och det kommer rimligen att påverka lärarkårens och ledningens sammansättning om trettio-fyrtio år.

Pappa var stolt republikan

Hon har skrivit böcker om Tyskland, Sovjet och Europa. Och hon fick ett av det republikanska partiets finaste uppdrag, att hålla tal inför partikonventen, både 1992 och 2000. I bägge fallen valdes en George Bush till presidentkandidat (1992 års kandidat förlorade tyvärr valet till Bill Clinton). Vid konventet år 2000 hette huvudtalarna (vid sidan av kandidaterna George W. Bush och Dick Cheney) Colin Powell, John McCain och Condoleezza Rice. Hon sa bland annat: ”Demokratin är fortfarande i funktion i Amerika. Den har brister. Men även med dessa brister är den en lysande fyrbåk för människor som lider och där

etniska skillnader uppfattas som en rätt att döda.” Condi berättade också att hennes far var den första republikan hon lärde känna. Och han var republikan av en lite udda anledning. När han som neger ville registrera sig som väljare vägrade demokraterna att ta emot honom. Republikanerna, Abraham Lincolns parti, gjorde det med glädje. Condi själv trodde dock i sin grönaste ungdom att hon var demokrat, hon röstade på Jimmy Carter 1976. Hon insåg snart att han förde alldeles fel politik mot Sovjet. Det krävdes en mer fast attityd. 1980 blev det Ronald Reagan och senare har hon alltid röstat med republikanerna. Hon valde aktivt republikanerna för att de välkomnade henne som individ, inte som en del av en grupp. Hon hittade ett parti som satte familjen i första rummet, men som sätter friheten inte långt därefter.

Inför valet 1988 försökte faktiskt Madeleine Albright värva Condoleezza Rice för att jobba för presidentkandidaten Michael Dukakis. Först då fick Albright veta att Condi var republikan. Inom ett år från att hon hade avvisat samtalet från Madeleine Albright fick hon ett samtal från den nyvalde presidenten George H. W. Bush och ett erbjudande om arbete i Nationella Säkerhetsrådet.

(Fortsättning på sidan 17)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Lärdomar för Bodström

Justitieminister Thomas Bodström besökte Kina och Nepal under januari månad. Under möten med den kinesiske utrikesministern Zhang Fusen, riksåklagaren samt ordföranden i högsta domstolen riktade Bodström bland annat kritik mot Kinas tillämpning av dödstraffet. Detta lyckades emellertid de kommunistkinesiska värdarna med sedvanlig diktatorisk fingerfärdighet få till att den svenske gästen sagt att "Kina har genomgått enorma förändringar inom det juridiska området sedan landets reform startade för ungefär två decennier sedan". Lögn, hävdade Bodström.

På programmet under vistelsen i Nepal stod sammanträffanden med regeringskolleger samt ett besök på ett barnhem i UNICEFs regi. Vidare diskuterades under detta besök mänskliga rättigheter och åtgärder mot människohandel och barnprostitution. I Nepal bör även Bodström ha fått en uppfattning om vilken typ av hot mot samhällsordningen som den våldsbenägna kommunistiska gerillärörelsen utgör.

De lärdomar som Thomas Bodström för-

hoppningsvis dragit av sin kinesiska och nepalesiska sejour är således att lögn och våld är av kommunisterna omtyckta metoder. Men det visste han kanske redan.

Ordfront åter avslöjat

Contra har då och då kritiserat *Ordfront* i olika sammanhang (se till exempel artikel om *Ordfront*-författaren Noam Chomsky i 5/02). Det svenska förlaget, som också ger ut en tidskrift, är rabiat anti-amerikanskt och antijudiskt/antiisraeliskt, några skulle nog säga antisemitiskt. Detta är inga hemligheter för *Contras* välinformerade läsare.

Nu har sanningen om de övervintrade vänsterradikalerna och gammelkommunisterna kring *Ordfront* kommit fram i *Dagens Nyheter*, vars kulturmedarbetare Maciej Zaremba den 3/11 klämde i med en helsida med rubriceringen "Ordfront förnekar folk mord på Balkan". Debatten fortsatte sedan ytterligare några dagar. Vänstertidskriften hävdar att nyheterna och informationerna om den serbiska terrorn på Balkan är illasinnad propaganda och att bilder från koncentrationslägret i Trnopolje 1992 är fejkade. Inget folk mord har ägt rum i Bosnien enligt *Ordfront*. Massakern i Srebrenica förklaras vara en myt. Det hela har i stället varit amerikansk propaganda i samma stil.

Zaremba menar att huvudkällan för *Ord-*

front varit en Thomas Deichmann, som varit försvarsvittne för en dömd serbisk krigsförbrytare vid den internationella domstolen i Haag. Deichmann skrev i februari 1997 en artikel i en tidning som hette *Living Marxism* (numera satt i konkurs) som var organ för det brittiska Revolutionary Communist Party. Att denna publikation ofta torgförde extremt nationalistiska ståndpunkter är inte ägnat att förvåna – extremnationalister och extremvänster har bland annat antikapitalismen, USA-hatet och antisemitismen gemensamt.

Ordfronts skrivelser är närmast identiska med vad den numera avsmnade tidskriften *Salt* torgförde mot slutet av sin kortvariga existens.

Jan Samuelsson

Jan Samuelsson heter en skribent, född 1943, som 1983 tillsammans med Gösta Hultén på Bonnier Fakta kom ut med en läsvärd bok med titeln *Mediävänstern – en närbild av den dolda åsiktsproduktionen i Sverige*. Boken avslöjade hur vänstern svartsjukt bevakar sina taburetter i svenska massmedia i syfte att styra opinionsbildningen. 1985 svarade samma författarpär på Salt & Ljus förlag för boken *Omaska par – om Sovjets försök att påverka och infiltrera svenska kyrkor*.

Och för bara något år sedan kom Samuelssons bok *Islam i Sverige. Nutid och Framtid* (Natur & Kultur). Boken fick goda omdömen av *Contras* recensent Tommy Hansson, även om boken ej ansågs ge "några djupare insikter i ämnet".

Jan Samuelsson har tyvärr under senare tid blivit herostratiskt ryktbar genom att i DN Debatt i *Dagens Nyheter* – och detta både i ursprunglig artikel och replik – förklara att arabiskt/muslimskt hat mot Israel och "judarna" är i hög grad "förståeligt".

Till sist: hat kan möjligen förklaras, men absolut inte förstås och ännu mindre ursäktas.

Jan Samuelsson är filosofie doktor i religionshistoria.

Inte godtagbart försvar

"Invasionsförsvaret är nedmonterat, någon krigsorganisation finns inte och heller ingen mobiliseringsorganisation. Grundutbildningen ges endast åt en knapp tredjedel av varje årsklass. repetitionsövningar är ett minne blott. Nationella skyddsstyrkor – som enligt klara direktiv i FB 2000 skall sättas upp – finns fortfarande, efter tre år, bara på papperet. Hela den tänkta

funktionen har skjutits över till det krympande hemvärnet. Man frågar sig med all rätt: vad gör egentligen alla utredare och beslutsfattare i högkvarteret och andra berörda myndigheter?"

Detta frågar sig försvarsdebattörerna Jan von Konow och Hodder Stjernswärd i *Vårdkasen*, organ för Förbundet för Sveriges folkförsvär (3-4 2003). Skribenternas slutsatser går väl i linje med den nedslående rapport som försvarsutredaren Jörgen Thulstrup (fp) under hösten publicerade angående Sveriges försvar. Försvarets standard var, enligt Thulstrup, "inte godtagbar". Med andra ord: vi kan i praktiken inte försvara oss om vi skulle bli angripna av främmande makt!

Att leva på skattebetalarnas bekostnad

Ett nytt sätt att slippa arbeta och istället leva på skattebetalarnas bekostnad har uppfunnits av Mats Bergenhov i Malmö. Han fyllde nyligen 50 år och har tagit avstånd från el och modernitet över huvud taget. Han äter mest grönsaker och har sagt upp sitt elabonnemang. Mat köper han från dag till dag (i butiker som har kyl- och frysdiskar). En gång var fjortonde dag slår han också på stort och använder husets gemensamma tvättstuga och eltvättmaskin för att tvätta sina kläder. På vintern är det mörkt, mycket mörkt, hemma hos Mats. Men han gillar mörkret. Sitt stora musikintresse löser han genom att spela själv. Inte överraskande har Mats sin politiska bakgrund bland kärnkraftsmotståndarna.

Sedan en tid har han ordnat förtidspension. Han kunde nämligen inte kombinera sitt märkliga liv med heltidsarbete. I läkarintyget heter det att hans miljösynskaparen moralisk konflikt som gör att "principen om att stå till arbetsmarknadens förfogande bör frångås". Allt det här berättar Sydsvenska Dagbladet.

Sluta arbeta!

En annan man i 50-årsåldern, från en mellansvensk stad, har levt ett hårt liv och varit borta från arbetsmarknaden på grund av alkoholmissbruk i 5-10 år. Genom insatser från de instanser som försöker lösa alkoholisters och missbrukares problem har mannen kommit igång igen och i stort sett blivit fri från sitt missbruk. Han har fått tillbaka sitt gamla jobb, men klarar bara av att jobba på halvtid.

Gott så. Det är inte lätt för medelålders alkoholister att hitta tillbaka till arbets-

marknaden.

Mannen har tidigare levt helt på Försäkringskassan med alkoholistdiagnoser som motivering. När han nu behövde en halvtidssjukskrivning framkom det att han också hade en vanlig infektionssjukdom (som går över) samt reumatism. Men han klarade i alla fall av att arbeta. När Försäkringskassan fick intyg och begäran om halvtidssjukskrivning blev man så till sig att det nu fanns även en fysisk sjukdom som diagnos, att man genast föreslog förtidspension på heltid!

En man som med stora ekonomiska insatser från samhället och också med egna insatser och viljeanstängningar kämpat sig tillbaka till ett ekonomiskt aktivt liv ska alltså helt i onödan kastas tillbaka i den sysslöshet som är en god grund för återupptaget alkoholmissbruk. Istället för 15 års yrkesverksamhet vill Försäkringskassan att vi skattebetalare ska stå för fiolerna och dessutom bjuda på den höga risken att mannen återfaller i alkoholism.

Den aktuella Försäkringskassan avskaffade häromåret tjänsten som bidragsfuskgjägare. Jägaren drog in sin månadslön på ett par dagar. Men tjänsten var inte lönsam för kassan, lönen skulle nämligen tas lokalt, medan de pengar som sparades in stannade i Riksförsäkringsverkets centrala kassa i Stockholm.

Krossa småföretagen!

Inte långt från Contras redaktionslokaler på Söder i Stockholm ligger Billströms konditori. Bageriet ligger i källarvåningen. Arbetsmiljöverket har inspekterat och konstaterat att det är jobbigt för mjölleverantören att släpa ner mjölsäckarna i källaren. Man kräver en hiss vid vite av 100.000 kronor. Hissen skulle kosta företaget flera miljoner att installera, vilket man naturligtvis inte har råd med. Den av Arbetsmiljöverket tänkta placeringen av hissen har dessutom förbjudits av Miljökontoret av livsmedelshygieniska skäl.

Konditoriets ägare Maria Ekstrand och Micke Olsson har föreslagit att man ska bygga en glidbana för att släppa ner säckarna till bageriet, men det underkändes av Arbetsmiljöverket. Säckarna kan gå sönder i banan och då måste ju någon städa upp.

Ett annat alternativ är att använda en specialbyggd vagn för tunga transporter i trappor, en vagn som konditoriet faktiskt redan skaffat in. Vagnen är godkänd av Arbetsmiljöverket. Men bara för transport av rivningsmaterial, inte mjöl! Underkänt

igen.

Nu har Billströms konditori fram till den 1 maj på sig att lösa problemet. Den enligt Contras mening bästa lösningen vore att sparka några inspektörer på Arbetsmiljöverket. (Mitt i Söder)

Staten 140 procent sämre!

Enligt gällande lagstiftning får företag ta 50 kronor i påminnelseavgift om en kund inte sköter sina betalningar. Det är en höjning från 45 kronor som gällde fram till för en tid sedan.

Avgiften är fastställd för att företagen inte ska orimligt bestraffa dem som missar en enstaka betalning, samtidigt som det ska täcka rimliga merkostnader. Om ärendet går till inkasso blir avgifterna högre.

För staten är det dock inte tal om att hålla sig inom de ramar som sätts upp för det privata näringslivet. Centrala Studiestödsnämnden får enligt särskild lagstiftning ta ut 120 kronor i påminnelseavgift. Man gör det dessutom direkt. Flertalet privata företag brukar skicka både en och två påminnelser utan särskild avgift.

För att plocka in extra mycket pengar av före detta studenter har man dessutom sedan många år en rutin att skicka ut inbetalningskort för hela året vid ett tillfälle. Genom detta ökar risken att inbetalningskortet hamnar på avvägar och CSN kan kassera in ytterligare påminnelseavgifter.

Svenska extremister stödjer attacker mot Röda Korset

När Röda Halvmånens (det muslimska namnet på den organisation som heter Röda Korset i den kristna världen) kontor i Irak utsattes för självmordsbombare i november var svenska extremister inte sena att uttala sitt stöd.

Jan Myrdal förklarade rätt på att det var rätt att angripa Röda Halvmånen, eftersom de ansågs stödja "ockupationsmakten".

Han fick instämmande från America Vera-Zavala, vice ordförande i Vänsterns Ungdomsförbund och frontfigur för den svenska versionen av den globaliseringsfientliga Attac-rörelsen.

America Vera-Zavala förklarade i Ekot i radion att det är rätt att angripa ockupationsmakten. Och till ockupationsmakten räknade hon inte bara trupper från de länder som befriat Irak från diktatorn Saddam Hussein, utan också FN, internationellt verksamma företag (Scania och Volvo får vi anta hör dit), internationella organisationer, inklusive Röda Halvmånen.

UTLANDS-NYTT

Madame Chiang till minne

Madame Chiang Kai-shek avled den 23 oktober i fjol i den minst sagt aktningsvärda åldern av 105 år. Hon gjorde sig på sin tid känd som en attraktiv och verbal taleskvinna för sitt land Kina, som hennes make, generalissimo Chiang Kai-shek, försökte försvara mot japansk invasion och kommunistisk revolt. Japanerna fick så småningom ge sig, men kommunisterna ledda av Mao Tse-tung blev till slut övermäktiga för det styrande Kuomintang-partiet, vilket förlorade inbördeskriget och tvingades se Mao utropa Folkrepubliken Kina på Himmelska fridens torg i Peking i oktober 1949. Makarna Chiang och cirka en miljon nationalistkineser med dem, däribland medlemmarna i Nationalförsamlingen, tog sin tillflykt till Taiwan.

Under det att psykopaten Mao och hans fanatiska kommunistkolleger upprättade ett skräckvälde på det kinesiska fastlandet, kunde Kuomintang under Chiangs ledning med tiden bygga upp ett väl fungerande samhälle på Taiwan. När generalissimon avled 1975 tog sonen Chiang Ching-kuo över makten och blev mycket uppskattad av folket i Republiken Kina på Taiwan, både på grund av sin anspråkslösa framtoning och på grund av att Taiwan under hans ledning utvecklades till att bli ett välfärdsamhälle och ett av de omtalade "asiatiska undren" (de övriga var Sydkorea, Hong Kong och Singapore). Under 1990- och det

begynnande 2000-talet har Taiwan också blivit alltmer demokratiskt och är i dag en modern demokrati.

Kritiker av makarna Chiang, även anti-kommunistiska sådana, har givit dem och Kuomintang en del av skulden till att det väldiga Kina gick förlorat till kommunismen. Nationalistregimen var märkbart korrumpierad och tog föga socialt ansvar för hungrande och på annat sätt lidande människor, har det sagts. Och de reformer som genomfördes i den nationalistkinesiska republiken på Taiwan skedde till stor del efter amerikanska påtryckningar, som ett villkor för fortsatt stöd. Icke desto mindre torde det finnas anledning att hedra herrskapet Chiang för deras insats på Taiwan; Chiang Kai-shek och hans armé lyckades också vid flera tillfällen slå tillbaka kommunistkinesiska angrepp mot främst Kinmen-öarna vid Formosasundet nära fastlandet.

Böggkritik brott?

Att den inflytelserika homosexlobbyn har kopplat ett politiskt korrekt strupgrepp på debatten i Sverige och andra länder är ingen överraskning för *Contras* läsare. Värst tycks situationen vara i USA, där en domstol i Denver, Colorado förbjudit en mamma att informera sitt barn om att homosexualitet är fel. Enligt domstolen riskerar mamman att åtalas för domstolstrots om hon utsätter sin dotter för idéer "som kan anses vara homofobiska".

Mor och dotter i denna bisarra men sanna berättelse var tidigare två av tre parter i en samboende enhet. Den tredje delen var en lesbisk kvinna som modern i fråga hade en sexuell relation med, men som inte på något sätt var befryndad med sin partners dotter. Sedan upplevde den senares mamma en kristen väckelse som ledde till insikten att homosexualitet var synd, varvid hon bröt "familje"gemenskapen. Den förfördelade partnern vände sig då till domstolen, vilken absurd nog tilldömde kvinnan delad vårdnad om den före detta partners dotter och även förbjöd mamman att uttrycka "homofobiska" åsikter!

Utvecklingen i USA och kanske hela västerlandet tycks vara att varje som helst kritik mot homosexualitet rubriceras som ett brottslig handling. (*National Review*)

Den kortare marschen

Den heroiska historien om "den långa marschen" 1934–35, som företogs av det kinesiska kommunistpartiet med ordförande Mao i spetsen under inbördeskriget med nationalisterna, är välbekant. Under svåra förhållanden vandrade de tappra röda gerillakämparna i över 1000 mil innan de nådde fram till Yenan i norra Kina, där de upprättade sitt nya högkvarter. Vid framkomsten hade den ursprungliga styrkan om 86 000 man reducerats till 4000.

Nu har emellertid två brittiska forskare vandrat samma väg som de kinesiska kommunisterna en gång framskred på flykt undan Chiang Kai-sheks nationalisterna. Och det visade sig att den sammanlagda sträckan kunde uppmätas till 595 mil, eller ungefär hälften av den ursprungliga angivna sträckan. Visserligen en betydande sträcka att avverka till fots, men alltså betydligt kortare än vad legenden anger.

De båda britten tog 384 dagar på sig att gå sträckan, att jämföra med 370 för de kinesiska kommunisterna.

(*Populär Historia*)

Generöst USA-stöd

Trots den ideologiska osämjan mellan USA och Nordkorea var amerikanerna de med bred marginal generösaste bidragsgivarna när det gäller humanitärt bistånd till det stalinistiskt styrda Nordkorea under 2003. Enligt en rapport från sydkoreanska Korea Rural Economic Institute, baserad på amerikansk statistik, stod USA för cirka en fjärdel av allt internationellt stöd till Nordkorea under de första tio månaderna förra året eller 31,1 miljon US dollar.

Kinas Högsta Domstol uppmanar alla mindre städer att skaffa sig rörliga avrättningsplatser. I specialinredda bussar ska det finnas utrustning för dödliga giftinjektioner.

Härefter kom EU med 20,5, Sydkorea med 16,8 Ryssland med 10,0, Italien med 6,8, Kanada med 4,6 och Sverige med 4,5 miljoner US dollar. Därmed är Sverige större bidragsgivare till Nordkorea än exempelvis Tyskland. Mat och mediciner utgör huvuddelen av biståndet, vilket fördelats till Nordkorea genom internationella organisationer såsom WFP, WHO och UNICEF.

Det internationella biståndet till Nordkorea för 2003 har dock minskat med omkring 20 procent jämfört med året innan, till stor beroende på att den internationella samfälligheten prioriterat bistånd till krigsdrabbade Irak. Japan har inställt hjälpen till Nordkorea på grund av försämrade relationer länderna emellan, bland annat till följd av de nordkoreanska kärnvapenambitionerna och beroende på avslöjanden om att Nordkorea kidnappat japanska medborgare.

(Korea Now, Seoul)

Framsteg i Irak

Situationen i Irak framställs inte sällan som entydigt negativ i västmedia. Stor uppmärksamhet ägnas åt irakiska terroråd och den USA-ledda alliansens administrativa problem. Den något ensidiga rapporteringen, som tycks följa det beprövade receptet ”inga goda nyheter är riktiga nyheter”, kan dock inte dölja de betydande framsteg som gjorts på relativt kort tid. Infångandet av diktatorn Saddam Hussein är naturligtvis det mest spektakulära som skett.

Det bestående intrycket är att de amerikanska styrkorna gradvis förbättrar vardagslivet för den vanlige irakiern. Aldrig tidigare har de irakiska medborgarna varit så fria och välbeställda som nu. Viktiga reformer har genomförts inom bankväsendet och på det ekonomiska området. Kreditmöjligheterna har förbättrats, samtidigt som marknaderna frodas och egendomsvärdena stigit. Yttrandefriheten har genomgått en revolutionerande utveckling med tillkomsten av 200 periodiska tidningar och tidskrifter, Internet-caféer och allmän spridning av mobiltelefoner.

Vidare har omkring 100 000 irakier enrollerats som poliser eller soldater, och antalet ökar fortlöpande. Iraks styrande råd har gradvis övertagit alltfler regeringsuppgifter. Lag och ordning när det gäller ordinär brottslighet har upprättats.

Denna överlag positiva bild kan dock inte dölja att det fortgående våldet i form av ter-

rorattacker utgör ett allvarligt problem, som om det inte kan stävjas kommer att hämma utvecklingen. Tyvärr har inte förekomsten av terrorism inklusive självmordsdåd kunnat hejdas trots infångandet av Saddam Hussein. *(National Review)*

Regimvänlig Nobel-vinnare

I december 2003 fick den iranska juristen Shirin Ebadi i Oslos rådhus ta emot Nobels fredspris. Pristagarinnan framställdes allmänt i högstämada ordalag, bland annat av Nobel-galans konferencier, den amerikanske skådespelaren Michael Douglas, som en orädd kämpe för mänskliga fri- och rättigheter. Inom oppositionella iranska kretsar i utlandet – någon verklig opposition tillåts inte i det islamistiska Iran – finns en helt annan bild av Shirin Ebadi.

Ebadi, som föddes i Iran 1947, deltog aktivt i den shiamuslimska omvälvningen 1979 som förde ayatollah Khomeini till makten och tvingade shahen i landsflykt. Under shahens styre kunde Ebadi till följd av de kungliga reformerna avancera till att bli chefsrådmann för Teherans stadsdomstolar. I slutet på 1990-talet har Ebadi i rätten försvarat personer som i den islamiska republiken i Iran aktivt deltagit i diktaturens terrorverksamhet mot den egna befolkningen. En av de personer hon försvarat var Dariush Frouhar, som slutligen mördades i sitt hem av ayatollah Khameneis banditgång. Samme Frouhar hade tidigare varit minister i den islamiska republikens första regering under ledning av Bazargan och då ansvarat för 10 000-tals avrättningar. Frouhar utsågs sedan till ledamot i det iranska parlamentet (*majlis*) för det fanatiska Hizbollahpartiet.

Enligt exiliranska oppositionella har Shirin Ebadi främst haft två uppgifter: att å regeringens vägnar få folk att gå och rösta i det iranska valet i januari, som oppositionen har manat till bojkott av; att vara ett ”demokratiskt alibi” för den shiamuslimska regimen, det vill säga visa för omvärlden att det går att vara oppositionell i Iran utan att drabbas av repressalier.

Ardevan Khoshnood i Veckans Contra
15/12 2003

Ny partiledare i Fremskrittspartiet

Efter 28 år som partiledare räcker det för Carl I. Hagen, ordförande för norska Fremskrittspartiet. Han har beslutat att dra sig tillbaka. Men det dröjer. Den populära

Hagen ska dra sig tillbaka som parlamentarisk ledare för Fremskrittspartiet hösten 2005 och som partiordförande år 2006. Han har varit partiordförande sedan 1978.

Precis som Sveriges egen Alf Svensson fick Hagen ta över ett nytt parti där ledaren avlidit. I Fremskrittspartiets fall hette partigrundaren Anders Lange, men efter hans död dröjde det ytterligare något år innan Hagen kunde börja bygga upp partiet från en obetydlig till ett av Norges största. Partiet samlar nu regelmässigt 15–20 procent av rösterna i valen, ibland mer. Emellanåt har Fremskrittspartiet varit Norges största parti. Under de senaste åren knappast någonsin sämre än tredje störst. Hagen driver en utpräglat liberal politik. Självklart är det partistämman som avgör vem som blir Hagens efterträdare, men det mesta talar för partiets vice ordförande och talesman i finanspolitiska frågor, Siv Jensen. Hon har också huvudsansvaret för ett strategiutskott, som ska lägga fram en plan för partiets fortsatta inriktning till partistämman i juni 2004.

Siv Jensen, trolig ny partiledare 2006

Tillåtet kalla mulla Krekar för terrorist

Mullah Krekar, muslimsk extremist som antas ha nära kontakter med terroristgrupper i Irak (Ansar al-Islam), Iran och Afghanistan, stämde Fremskrittspartiets ledare Carl I. Hagen för att han kallat mullan för terrorist. Oslo Tingrett har nu fastslagit att det är tillåtligt att kalla Krekar terrorist och dömt Krekar att betala Hagens rättegångskostnader på 200.000 norska kronor. Hagen tycker att nu när Irak befriats är det dags att utvisa Krekar till hemlandet. Han är nära lierad med Ansar al-Islam, som med våld attackerat de kurdiska partierna PUK och KDP.

Feminismen - en förlängning av marxismen

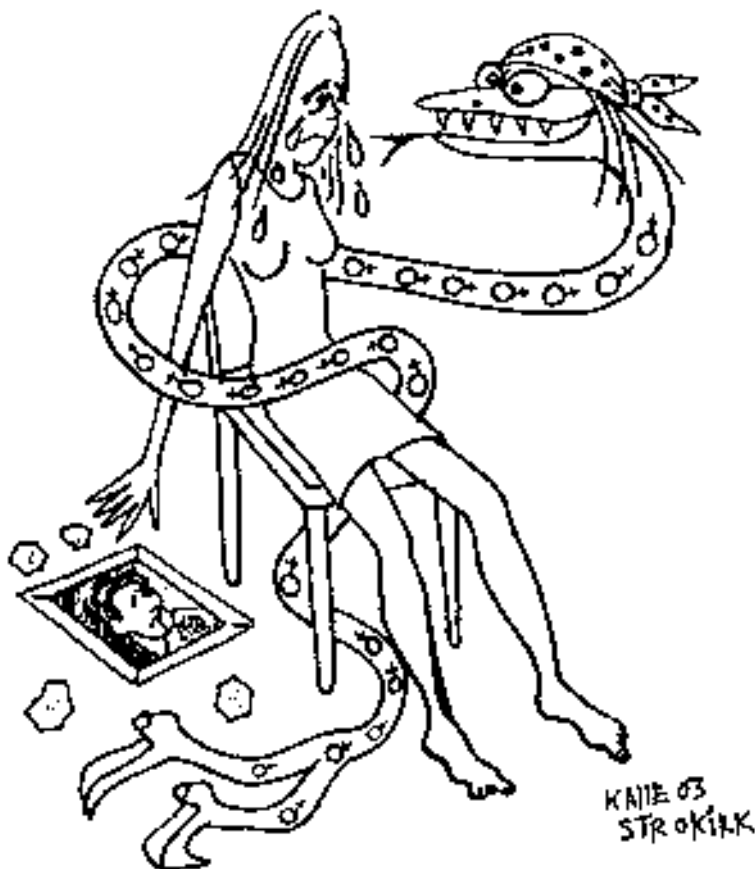
av Fredrik Runebert

Feminismen är en ideologi som under de senaste tio åren fått mer utrymme i samhällsdebatten och därmed påverkat regeringens politik. Ideologin likställs oftast med begreppet jämställdhet, som om ideologin socialism skulle vara synonymt med rättvisa.

Feminism bygger på patriarkatsteorin som går ut på att män förtrycker och är överordnade kvinnor i samhället. Denna teori ligger till grund för reform- och revolutionsförslag i syfte att uppnå målet jämställdhet. Den bakomliggande logiken i feminismen har ett andligt släktskap med marxismen, vilket bland andra Heidi Hartman har beskrivit i en artikel från 1981. Släktskapet, eller rättare sagt äktenskapet, mellan marxismen och feminismen betraktades dock som ett olyckligt äktenskap. **Frågan jag ställer i denna artikel är om äktenskapet verkligen är så olyckligt och om parterna verkligen har separerat.**

På Vänsterpartiets kongress 2002 höll Gudrun Schyman sitt välkända "talibantal" där hon jämförde svensk kultur med talibansk kultur. Därmed jämförde hon svenska män med talibaner. Resonemanget bygger på strukturteorier i klass med marxismen. Den stora skillnaden är att klasskampen har ersatts av könskampen.

I samma tal beskriver Schyman hur män suger ut kvinnor genom att ta emot mer kärlek och omsorg än vad män ger kvinnor tillbaka. Kvinnan exploateras precis som arbetaren exploateras i den marxistiska ideologin. Denna marxistiskt influerade

Kärlek och omsorg är ojämnt fördelat menar marxistiska feminister (illustration ur Kalle Strokirks bok Antifeministiska manifestet, Contra förlag)

teori kallas för kärlekskraftsteorin.

Den är utvecklad av Anna G. Jónasdóttir som är en historiematerialistisk teoretiker i paritet med marxistiska teoretiker. Hon betraktar äktenskapet och parförhållanden som basen för samhällets orättvisor. Äktenskapet intar därmed samma ställning som privategendomen i marxismen. Om det inte blir jämställdhet i äktenskapet, det vill säga om inte resurserna fördelas exakt lika, kommer det aldrig att bli någon jämställdhet i samhället. Man kan kvotera in kvinnor i bolagsstyrelser, förbättra kvinnors karriärmöjligheter och straffa hur många våldtäktsmän man vill, men det leder inte till jämställdhet så länge äktenskapet bygger på att mannen gör en vinst på kvinnan.

I den marxistiska terminologin är dessa områden samhällets överbyggnad som

enbart kan förstärka eller försvaga orättvisorna, aldrig upplösa dem. Marxismen utgår i sin tur från att jämlikhet aldrig kommer att uppstå så länge privategendomen (ekonomi) och produktionsmedlen (teknologi) är ojämnt fördelade.

Politik, idéer och kultur kan enbart förstärka och försvaga kapitalismens orättvisor. Kärlek och omsorg, som är ojämnt fördelat i äktenskapet, har alltså samma betydelse som arbetet har i marxistisk teori. Arbetet för orättvisorna och ojämlikheten vidare, medan kärlek och omsorg för orättvisorna och ojämställdheten vidare. Feminismen och marxismen har av dessa orsaker det gemensamma att de vill politisera privatlivet genom att krossa kärnfamiljen, främst genom att centralplanera familjelivet och föra över ansvaret på barnen från föräldrarna till staten.

Marxismfeminismen är främst marxism med ett kvinnoperspektiv, som fungerar som en övergång mellan marxism och feminism. Marxismfeminismen utgår från att enbart kapitalism är ansvarig för kvinnoförtrycket till skillnad från socialismfeminismen eller socialistisk radikalfeminism, som bygger på tvåsystemteorin där kapitalismen och patriarkatet samverkar och går in i varandra. För att jämställdhet och rättvisa ska bli verklighet måste, enligt socialistfeministen, båda systemen krossas. Marxistfeminister, som inte köper minimikravet för feminism, dvs. tron på patriarkatsteorin, anser att kapitalister tjänar på att män och kvinnor hålls åtskilda. Om män och kvinnor höll ihop skulle kapitalismen förlora sin makt. Dessutom är uppdelningen mellan män och kvinnor en garanti för reproduktionen av arbetare.

Män står för produktionen av varor och kvinnor för produktionen av arbetare. Johan Lönnroth (v) har t.o.m. hänvisat till Friedrich Engels teorier om kapitalismens utsugning av kvinnor för att plädера för en mer genusinriktad nationalekonomi där fler kvinnor är aktörer.

Genussystemet

Yvonne Hirdman som är historiker och genusvetare utgår från teorin genus-systemet, som är ett vetenskapligt namn för patriarkatet. Ordet genus står i detta sammanhang för socialt kön som är en översättning av ordet gender som började användas av engelsktalande feminister på 1960-talet.

Gayle Rubin som är en socialistfeminist är den som 1975 gav ordet genus/gender sitt stora genombrott. Yvonne Hirdman har importerat detta tankegod och utvecklat teorin om genusystemet, som hon anser upprätthålls genom hierarkisering och isärhållning.

Isärhållning kallas ibland för dikotomisering och bygger på att det män är, alltid är motsatsen till det kvinnor är. Det är samma logik som Hegels dialektik där ett begrepp inte kan föreställas och förstås utan att man tänker på motsatsen. Detta tankesätt har övertagits av Marx i sin syn på den materiella historietvecklingen där dialektismens logik om att motsatser skapar en förändring får en framträdande betydelse.

Yvonne Hirdman anser att ju större denna isärhållning eller dikotomisering är desto större blir hierarkiseringen som är samma sak som maktstruktur. Samma tendens att

tala om abstrakta strukturer istället för att, enligt dem själva, direkt peka ut en syndare är gemensamt för marxismen och feminismen. Ideologierna har också det gemensamma att de ändå indirekt pekar ut en grupp som syndabock i samhället, marxismen väljer kapitalisten och feminismen väljer mannen.

Det intressanta med Yvonne Hirdman är att de flesta anser att hon är den som påverkat svensk statsfeminism mest. Särskilt folkpartisten Bengt Westerberg har vurnat för hennes teorier.

Samhället är, enligt feminismen och marxismen, uppdelat i grupper som inte kan samarbeta med varandra. Konflikterna mellan grupperna är olösliga om inte själva basen för strukturen försvinner. För Jonasdóttir är det som jag tidigare nämnt äktenskapet och kärleken som är basen medan Hirdman använder det abstrakta begreppet genus som bas för samhällets ojämställdhet. Genus bygger enligt Hirdman på genuskontraktet, där män och kvinnor förhandlar om hur de ska förhålla sig till varandra inom olika områden. Dessa förhandlingar är ojämlika, män har mer makt än kvinnor och kvinnor följer den manliga logiken, vilket gör att de inte kan befria sig själva från genuset, det vill säga den sociala könsrollen.

I marxismens värld kan inte arbetaren och arbetsgivaren, oavsett om det är slaven och slavdrivaren eller om det är proletären och bourgeoisien, lösa sina konflikter själva utan kollektiv styrning och en samhällelig revolution.

Det är ingen slump att Vänsterpartiet är mest mottagligt för feminismen och att Vänsterpartiet skriver motioner om att Sverige måste gå från jämställdhet till feminism. Jämställdhet är dialog och samarbete, medan feminism står för revolution och konfrontation. Genusvetaren och statsvetaren Maud Eduards pläderar tydligt för en kvinnlig särorganisering för att ställa kollektiva krav på manssamhället. Samma metod som marxisten använder för att ta vara på arbetarnas intressen.

Feminismen och marxismen

Precis som marxismen bygger på att arbetare har gemensamma intressen utgår feminismen från att kvinnor har gemensamma intressen. Inte nog med det, både marxismen och feminismen tenderar att betrakta vetenskapen och sanningen som något förhandlingsbart, något som inte går att fastslå eftersom all kunskap bygger på

en viss grupps intressen. Segraren avgör vad som är sant och vad som är falskt. För att befria arbetarklassen och kvinnorna i samhället måste arbetarklassen och kvinnorna skapa sina egna berättelser (med finare ord diskurser) om verkligheten.

Visst kan man kritisera människans möjligheter att uppnå den objektiva sanningen men att inte kunna förlita sig på de fem sinnena och på logiken leder oss ingen vart. Man blir ännu mer misstänksam när man vet att detta postmoderna tänkande har utvecklats av franska vänsterideologer, som av besvikelse på marxismens misslyckanden skapat en teori där all vetenskap och alla ideologier som gör anspråk på sanningen är totalitära.

Feminismen bygger, som jag tidigare nämnt, på patriarkatsteorin som går ut på att män förtrycker kvinnor. Många gör anspråk på att vara feminister utan att ta hänsyn till innebörden av feminismen. Oftast utgår dessa "feminister" från en intetsägande ordboksdefinition där feminism är samma sak som att kvinnor och män ska uppnå jämställdhet. Liberalfeminister är ett exempel på feminister som inte ger någon konsekvent definition av ideologin. Å ena sidan ska man sätta individen främst, men å andra sidan ska man sätta könet främst.

Detta går inte att genomföra. Möjligtvis kan metoden vara att sätta könet främst och målet att sätta individen främst men då lämnar man ju fältet öppet för kollektivism, vilket strider mot liberalismen. Liberalfeminister hänvisar ofta till Mary Wollstonecraft, John Stuart Mill och suffragetterna, när de ska legitimera liberalfeminismen. Men dessa auktoriteter pläderade främst för en utveckling av liberalismen så att liberalismen även skulle gälla kvinnor. Det är snarare en utveckling av liberalismen än startpunkten för feminismen, som försökt ta ära av de kvinnokämpar som arbetat för lika rättigheter för män och kvinnor. Om liberalfeminismen köper patriarkatsteorin, kan de då tro på att individen kan klara sig själv? Om man tror att kvinnor är systematiskt förtryckta måste man väl köpa vänsterns kollektiva syn på samhället? Är det inte snarare så att den feminism vi ser idag är ett resultat av 68-rörelsen och 60-talsfeminismen? Med den synen kan man betrakta marxistfeminismen som en logisk övergång från marxism till feminism. Det är möjligt att äktenskapet mellan marxismen och feminismen är över, men feminismen har onekligen inte skakat av sig marxismens influenser.

(Comdoleezza Rice, forts från sidan 10)

Amerikanska ut i fingerspetsarna

Condoleezza Rice är amerikanska ut i fingerspetsarna. Hon är djupt religiös, hennes pappa var ju pastor innan han blev universitetsdirektör. Hon har själv predikat i Menlo Parks presbyterianska kyrka. Hon älskar gospels. När hon möter problem läser hon gärna Romarbrevets femte kapitel – om att tron på Jesus Kristus ger oss frid, att lidandet skapar uthållighet, uthålligheten fasthet och fastheten hopp. ”När jag engagerar mig för en sak brukar jag göra upp en plan. Sedan lägger jag fram planen för Gud. Jag ber och min bön är att planen ska kunna genomföras. Hittills har Gud alltid gett sitt stöd” sa hon i en intervju i en religiös tidskrift häromåret.

Hon är också fanatiskt intresserad av de typiskt amerikanska sporterna (amerikansk) fotboll och basketboll. Baseboll går också an. Och som liten flicka övade hon konstakning vid sidan av pianot. Hon tränar flitigt, både med att lyfta skrot och genom att jogga på rullband. I det senare har hon inte så sällan sällskap med presidenten. De har avhandlat åtskilliga politiska frågor vid varandras sida på var sitt rullband.

Från Stanford värvades hon 1989 till Bush den äldres administration som chef för Nationella Säkerhetsrådets sektion för östeuropeiska och sovjetiska angelägenheter. Dåvarande chefen för säkerhetsrådet Brent Scowcroft hade noterat Condis skärpta och respektlösa frågor på ett seminarium som han hållit. Det mötet var tillräckligt för att Scowcroft skulle ge henne chansen. Hon tog den och förvaltade den väl. Men efter två år flyttade hon tillbaka till Stanford.

Tuff mot ryssarna

De ryska toppolitikerna var något skeptiska när USA plötsligt skulle representeras av en 34-årig svart kvinna från Södern. Det var inte riktigt vad de var vana vid. Men hon hade djup kunskap om Östeuropa och behärskade ryska hyfsat, så de ändrade snart uppfattning. De hade mött en värdig motpart. Hon hade järnkoll på alla siffror och teknikaliteter i de mycket komplicerade vapenkontrollförhandlingarna som då pågick mellan USA och Sovjet. Ingen slog henne på fingrarna när det gällde fakta om de två ländernas vapensystem. Hon hade också en filosofiskt hårdare attityd mot ryssarna. Och var inte särskilt intresserad av

biståndsprojekt och internationella avtal. Amerikansk utrikespolitik var ju trots allt till för att främja amerikanska intressen!

Hon har också en bred erfarenhet från styrelsearbete i näringslivet. Hon har hunnit med att vara med i styrelsen för välkända företag som Hewlett Packard, Transamerica Corporation, Chevron och The Rand Corporation. Chevron namngav till och med en oljetanker efter henne (båten är numer såld och bär ett annat namn).

Condoleezza Rice anser att studier av människans kultur är viktig för att man ska förstå världen – och konflikter i världen. Att studera den västerländska civilisationens utveckling är grundläggande, för det är den civilisationen som byggt upp vårt samhälle. Men vi måste också studera konflikterna mellan olika kulturer. För konflikterna är ofta mer intressanta än kulturerna själva. Och hon sa en gång till sina studenter att om alla i ett sällskap håller med så är man i fel sällskap. Själv försöker hon lösa problem på ett analytiskt sätt. Det är fakta och siffror som gäller. Inte kulturell fernissa. Själv är hon samtidigt passionerat intresserad av rysk kultur, allt från de stora kompositörerna till de stora författarna.

Hon har emellertid nu snabbt förflyttat fokus för sin utrikespolitiska gärning från Ryssland och Östeuropa till Mellanöstern. Det var George W. Bush och Condoleezza Rice som tillsammans åkte till Bagdad för att fira Thanksgiving i november 2003. Det är hon som formulerat de avgörande orden i ”vägkarta för fred”. Och hon har personligen träffat de flesta aktörerna i Mellanöstern. Israels premiärminister Ariel Sharon var dock mindre koncentrerad på politiken vid mötet. Han berättade efteråt att han inte kunde koncentrera sig på diskussionen, eftersom han mest tittade på hennes snygga ben.

Condoleezza Rice har haft några av de mest inflytelserika posterna man kan ha i amerikansk politik. Det har talats om att hon skulle kandidera som senator för Kalifornien. Idag finns det en ”Rice in 2008”-kommitté, med en egen hemsida på <http://www.rice2008.com>. Den kommittén, som inte är sanktionerad av Rice själv, arbetar för att Condi ska efterträda George W. Bush vid presidentvalet 2008.

Hon har emellertid två stora minus inför en sådan utmaning. Hon är utrikesexpert och särskilt insatt i ekonomiska frågor. Och viktigast, hon har aldrig haft ett valt ämbete med exekutivt ansvar. Väljarna brukar kräva sådan erfarenhet.

(Underrättelser, forts från sidan 7)

SSI för att numera ha akronymen KSI. (Om IB och den socialdemokratiska inblandningen däri, se *Contra* nr 2 2002).

Varje land med självaktning håller sig med en väl fungerande underrättelsetjänst, såväl civilt som militärt. Men det finns problem och ofullkomligheter som ligger i själva underrättelsekomplexets natur, något som också åtminstone delvis framgår av Ulfvings exposé. Varje part måste nämligen räkna med att motparten vill förvirra den egna sidan så mycket som möjligt. Underrättelseanalyser riskerar att nästan alltid bli, om inte direkt felaktiga, så åtminstone ofullkomliga. Det är mycket gissande med i bilden. Ett uppenbart exempel på detta är de underrättelser som inkom till den USA-ledda sidan inför kriget mot Saddam Hussein-regimen i Irak 2003 och som pekade på den praktiskt taget säkra förekomsten av ”massförstörelsevapen” i Irak. Det är fullt möjligt att Saddam förfogade över sådana. Men omvärlden kommer troligen inte att få veta sanningen på länge än.

Den geniale brittiske historiske skribenten Paul Johnson får sista ordet i detta ämne (citatet ur *The American Spectator* nummer 4 2003): ”Man kan aldrig gå till botten med sådana uppskattningar. Det blir frågan om antaganden och motantaganden. Att läsa underrättelserapporter är som att läsa en deckarroman som inte har något avslutande kapitel. Allt man kan göra är att värdera rapporterna och gissa. Man kan aldrig vara absolut säker på att rapporterna är helt och hållet pålitliga.”

Situationen i norra Kaukasus: Radikal eller traditionell islamism

av Anssi Kristian Kullberg

☆☆☆ En del analytiker menar att självmordsattacker i Tjetjenien, på andra ställen i norra Kaukasus och i Ryssland signalerar en förskjutning från den långa traditionen med gerilla-angrepp som uttryck för självständighetsrörelsen, till en mer desperat terrorism av palestinsk modell.

Men för att förstå utvecklingen behövs en mer övergripande bild. Förskjutningen från nationalistiska självständighetsrörelser mot islamistiska grupper är ett fenomen som redan har kunnat noteras i den eurasiska konfliktzonen sedan länge.

Den eurasiska konfliktzonen ligger längs ett bälte från Balkan genom Kaukasus och Centralasien till Afghanistan, Kashmir och Sydostasien. Det är ingen tillfällighet att konflikten är som värst där, för det är gamla gränsområden mellan de stora civilisationerna; för att vara mer exakt gränsen mellan de starka eurasiska imperierna, må de vara antika eller moderna.

Det är inte heller någon tillfällighet att de här gränsområdena ligger i områden där landskapet och naturgeografin främjar gerilla-taktik och ett effektivt motstånd från den svage mot en överlägsen angripare. Det har gjort bergsområden och i viss utsträckning tätt beskogade områden och brutna kustlinjer med skärgårdar till områden där imperiers expansion har hejdots. Det har också medfört att mosaiken av berg och dalar längs det eurasiska bältet av instabilitet traditionellt har varit mer splittrad på olika språk, etniska grupper och religioner än de stora stäpperna och slätterna i imperiernas kärnländer, där de härskande makthavarna har kunnat utplåna alla motståndsrörelser hos minoritetsfolk.

Sufisk tradition

En annan sak som kännetecknat bergsområdena i Balkan, Kaukasus, Afghanistan, Tadzjikistan och Kashmir har varit den sufiska traditionen inom islam. Sufismen representerar en mer tolerant, moderat och lokalt anpassad variant av islam, medan radikal islamistisk puritanism, den som

kännetecknar politisk islamism och som i huvudsak kommer från arabländerna, betraktar sufisterna som kättare. Å andra sidan har de lokala varianterna av sufism, särskilt *Naqshbandi*-skolan, ofta inspirerat nationalistiska stämningar och frihetskamp, medan den främst arabiska formen av sunnitisk islam är internationalistisk till sin karaktär och främst riktar sig mot internationella fiender. Anti-amerikanism är ett typiskt inslag i modern internationalistisk radikal islam, samtidigt som den är helt främmande för frihetskämparna hos de sufi-baserade, icke-arabiska eurasiska muslimerna.

Brödraskapen inom sufismen, främst *Naqshbandiyya*, men också den i huvudsak pacifistiska *Qadiriyya*, har fungerat som pådrivare och kärnor i den nästan helt antikoloniala frihetskampen hos muslimska länder. De ledde motståndsrörelserna under 1800-talet: först mot fransmännen i Nordafrika, sedan mot ryssarna i Kaukasus, mot briter i Indien, mot holländarna i Indonesien och mot turkarna på den Arabiska halvön. Under det kalla kriget – och efter – har de stått för den avgörande styrkan bakom frihetskampen mot den sovjetiska ockupationen av Afghanistan, mot den indiska ockupationen av Kashmir, mot serberna i Bosnien och Kosova och mot ryssarna i Tjetjenien, Dagestan och Tadzjikistan.

Det är också viktigt att notera att i Tjetjenien har kvinnornas ställning traditionellt varit stark, i jämförelse med hur det ser ut i de sunni-islamiska länderna och i jämförelse med icke-muslimska nordkaukasiska samhällen, som de traditionellt hierarkiskt organiserade tjerkaerna och den traditionellt konservativa Dagestan. Både *Naqshbandiyya* och *Qadiriyya* i Tjetjenien har accepterat kvinnor som medlemmar. Det är därför inte förvånande att kvinnor har deltagit i den väpnade kampen ända sedan första Tjetjenien-kriget (1994–96). Men kvinnlig självmordsterrorism, som ”de svarta änkor” varit ansvariga för, är något nytt och tidigare okänt i tjetjens tradition. Det kan här noteras att i Tjetjenien är det mycket ovanligt att se kvinnor i islamisk ”uniform”, som sjaletter.

Sufismens styrka har legat i dess förmåga att bevara tro och tradition inom ramen för familjen, klanen och byn. En sådan struktur var mycket mer motståndskraftig mot den officiella sovjetiska ateismen och det auktoritära styret än vad som var fallet med den traditionellt auktoritära och hierarkiska sunni-islamismen i Centralasien, där den tsaristiska och senare sovjetiska centralmakten kunde utnyttja de lokala, konservativa muslimska makthavarna, *ulama*, för att underkuva de människor som de kontrollerade. Det var till och med en gammal tsaristisk tradition att den ryska centralmakten lierade sig med de auktoritärt konservativa, muslimska prästerna, *qadimisterna*, medan man betraktade reformisterna (den pan-turkiska rörelsen) som sina fiender.

Radikalerna, som med tiden stödde *wahhabismen*, delade å andra sidan ofta sin bakgrund med de kommunistiska makthavarna. De kulturella och religiösa rötterna hade skurits av genom den officiella ateismen. Det är därför värt att notera att man ofta hittar en gemensam nämnare hos dagens eurasiska, extremistiskt islamistiska rörelser i de marxistiska rörelserna från 1970-talet och den sovjetstödta islamismen från 1980-talet. Före detta marxister var mer benägna att föredra radikal internationalistisk islam istället för konservativ islam eller nationella frihetsrörelser.

Opportunism

Medan de nationella frihetsrörelserna ofta hade sina politiska rötter i nationalist-rörelserna i Central- och Östeuropa, med ledare som liknade de intellektuellt oppositionella i Polen, Tjeckoslovakien, Ungern, Rumänien, de baltiska länderna och Georgien, så valde de radikala det sovjetiska IRP (Islamiska återfödelsepartiet) som sin modell och krävde Sovjetunionens bevarande och senare den Ryska federationens bevarande. Från mitten av 1990-talet har de här grupperna blivit alltmer influerade av den radikala islamism som finns i de rika arabländerna, där de hämtat både den islamiska internationalismens idéer och de anti-västerländska idéerna. Detta kändes

absurt för de självständighetsrörelser som delade sin nationalistiska bakgrund med de östeuropeiska frihetsrörelserna och betraktade Väst som sitt största hopp och sin främsta allierade.

Vid sidan av post-marxistisk radikalism med gamla sovjetfödda antipatier mot Amerika, men med en ny färg på flaggan, fanns det också stora mått av opportunism. *Alcibiad*-mönstret har upprepats av motståndsrörelser och gerillaledare under många långa konflikter i det förflutna. Mullah Mustafa Barzani (en irakisk kurd, som grundade partiet KDP, nu ett av de styrande partierna i Irak) är ett bra exempel. Medan Barzani själv övergick från att ha stött Stalins Sovjet till att stödja Väst, följde de tjetjenska alcibiaderna med Sjamil Basajev motsatt väg. Han var officer i ryska OMON, kämpade med den ryska underrättelsetjänsten i Abchasien-kriget mot Georgien (ett land som trots sin kristna bakgrund var vänligt inställt mot tjetjenerna), anslöt sig under första Tjetjenien-kriget till de tjetjenska patrioterna, men sedan han besegrats av den moderate nationalisten Aslan Maschadov i det tjetjenska presidentvalet 1997, beskrev sig Basajev allt oftare som en "islamisk Che Guevara".

En del mönster kan ses i andra eurasiska konflikthärddar också. I den afghanska frihetskampen mot den sovjetiska ockupationen var de radikala islamisternas roll marginell, medan det anti-sovjetiska motståndet leddes av sufister och konservativa muslimer. Många islamistiska radikaler tjänstgjorde i de "falskflaggade" grupper som utbildades av den sovjetiska underrättelsetjänsten, som ex-kommunisten Mohammed Nabi Muhammads *Harakat-i Inqilab-i Islami* (den islamiska revolutionära rörelsen), där märkliga figurer som Gulbuddin Hekmatyar (en före detta kommunist) och mullah Omar träffades tidigt.

När den afghanska kommunistregimen besegrades av den konservativa *Jamiat-i Islami* under Burhanuddin Rabbani och Ahmad Shah Massoud, fortsatte sufisterna att bekämpa den radikala islamistiska rörelsen, talibanerna, medan många före detta kommunistiska generaler anslöt sig till talibanernas styrkor.

Fylleslag och våldtäkter

Även i Kashmir består kärnan av självständighetsrörelsen av moderata nationalist och sufister. Den partiövergripande Hur-

I Tjetjenien har kvinnans ställning alltid varit stark.

riyet-konferensen valde till och med sommaren 2003 en shia-muslim, Abbas Ansari, till att leda den kashmiriska separatistorganisationen. Å andra sidan avstår islamistiska *jihad*-grupper, med länkar till den internationella terrorismen, från att stödja den kashmiriska självständighetskampen, man talar istället om *internationell jihad* (heligt krig).

I Indonesien är Aceh-provinsen ett område med en mer traditionell islam än annorstädes i öriket. Men Aceh-separatisterna har ingenting att göra med islamistisk terrorism. Indonesiens islamiska terrorism kläcks i den sekulära statens universitet, medan de islamska universitetet förefaller vara fortsatt oberörda och lugna. Radikal islamism finns också i första hand på Java, där befolkningens band till de religiösa grundarna är svagast i hela landet. *Front Pembela Islam* blev på sin tid berömd för sina fylleslag efter sina attacker, medan *Laskar Jihad* blev känt för massvåldtäkter i samband med sina angrepp. Terroristerna bakom terrordåden på Bali och i Jakarta verkar upprepa mönstret att moderna islamistiska terrorister har mer gemensamt med marxistiska radikaler än med konservativa muslimer, för att inte tala om de sufi-inspirerade nationella självständighetsrörelserna.

Kosovas Befrielsearmé (UÇK) grundades av sufi-bröder, och de radikala islamisternas försök att infiltrera rörelsen stoppades så snart Väst engagerade sig i Kosova-konflikten. Arabiska agenter som kom till Bosnien och det albanska inbördeskriget (1997) och till Kosova (1998–99)

för att manifesteras sin västfientligt internationalistiska islamism, utvisades snabbt från Balkan, så snart som moraliskt och med tiden även materiellt stöd kom från Väst.

Uppmuntrat terrorism

I Tjetjenien var utvecklingen mindre lyckosam. På grund av den nästan totala avsaknaden av västerländskt stöd, och till och med västerländsk moralisk förståelse under andra Tjetjenien-kriget, blev de tjetjener som dittills sett Väst som en räddare och en föregångare i den östeuropeiska befrielsekampen (som tjetjenerna konsekvent såg sig som en del av) besvikna. Detta skulle underblåsa de dittills marginella radikala islamistiska radikalernas inflytande mot slutet av 1990-talet. Islamisterna fick dessutom hjälp av den ryska propagandans ansträngningar att stämpla den sekulära nationella självständighetsrörelsen som en del av den internationella islamiska terrorismen, något som bidrog till att islamister bosatta utanför Kaukasus skaffade sig monopol på informationsspridningen. Än idag framställer den verkliga självständighetsrörelsen under president Maschadov och hans allierade Väst som en modell för tjetjenerna och tar avstånd från islamistisk propaganda.

Det som hände i Tjetjenien är egentligen samma sak som hände i Afghanistan efter det kalla krigets slut, när Väst plötsligt helt tappade intresset för utvecklingen i landet. Det var då som den radikala islamismen och den internationella terrorismen fick stöd från de afghanska mujahedin-grupperna.

Man kan dra slutsatsen att isoleringen av och det bristande stödet till de moderata och nationella självständighetsrörelserna har tjänat de internationella islamisternas intressen. För dem är en isolerad och desperat konflikthärd den bästa grogrunden för att använda sin finansiella, politiska och propagandamässiga styrka för att vinna inflytande och för att rekrytera unga män och kvinnor. I en konflikt där man åtminstone har kontakt på det moraliska planet och med informationsutbyte med det fria Väst skulle islamisternas möjligheter att infiltrera motståndsrörelsen vara begränsade och deras inflytande bli helt marginaliserat.

Västs engagemang i konflikterna i Bosnien, Albanien och Kosova har starkt bidragit till kampen mot den internationella terrorismen, medan Rysslands politik i

Tjetjenien och Indiens politik i Kashmir och Indonesiens i Aceh har uppmuntrat den internationella terrorismens hydra.

Present till hökarna

Interna maktkamper inom en självständighets- eller moständsrörelse är ofta en lika viktig bidragande orsak till gisslandraman eller terroristdåd, som intresset att påverka fienden. Den tjetjenske islamist-ledaren Sjamil Basajev har stått i opposition mot president Aslan Maschadov sedan presidentvalet 1997, när Maschadov fick 59 procent av rösterna och Basajev 23 procent. Röstsiffrorna visar en mer långsiktig uppdelning av folkets stöd mellan moderata nationalisterna och radikala islamister, även om Basajev vid den tiden inte var en lika tydlig exponent för islamismen som han är idag.

Även i andra konfliktråden, som i Kashmir och Kosova, har de moderata nationalisterna alltid vunnit i fria och demokratiska val och de har fått majoritetens stöd, medan de radikala islamisterna har en "mindre kraft i röstbasen, en moderat kraft på gatorna och en oproportionerligt stark eldkraft". Med marginella styrkor när det gäller antalet män, så har radikalerna ändå kunnat dominera publiciteten, särskilt i Väst. De får hjälp av västerländska medias benägenhet att överdriva "exotiska" fenomen och bidrar därmed i hög grad till den radikala islamismens rykte och attraktionskraft bland radikala i den islamiska världen. Det har också normalt underlättat ockupationsmakets propaganda, genom att ockupationsmakten kunnat marginalisera den (legitima) moderata självständighetsrörelsen och istället blåst upp och likställt separatismen med terrorism och extremism.

Sommaren 1995 genomförde Basajev en kommandoråd mot Bujonnovsk, där de ursprungliga målen var en militärbas, en polisstation och en kommunikationscentral. Men när gruppen drog sig tillbaka från området tog man gisslan och barrikaderade sig i sjukhuset i Bujonnovsk. Även om det officiella tjetjenska ledarskapet fördömde operationen, visade det sig vara en framgång för Basajev, eftersom den tvingade Moskva att uppta förhandlingar. Basajev lyckades med det som det moderata initiativet från de tjetjenska ledarna misslyckats med. Senare, i januari 1996, härmade Salman Radujev Basajevs operation genom att angripa flygplatsen i Kizljär, där ryska helikoptrar förstördes. Där togs

också gisslan och när man drog sig tillbaka slutade operationen med ett blodbad i byn Pervomajskoje, och återigen visades att enbart extremisternas aktioner påverkade ryssarna på allvar.

Sommaren 1999 ledde Basajev en grupp på 1 000 man, fletralet dagestaner, men 300 av dem tjetjener, i en invasion av Dagestan i syfte att stödja wahhabitiska byar och dagestanska islamister under Nadirshah Hachilajev, som senare mördades i Mahatjkala, mot de ryska angräparna. De ryska säkerhetsorganen hade emellertid förberett sig för ett nytt krig mot Tjetjenien i god tid innan provokationerna i Dagestan. Basajevs operation kom därför som en present till hökarna i Moskva. Ryssarna flyttade direkt kriget från Dagestan till Tjetjenien, angrep den självständighetsrörelse som just fördömt Basajevs och hans islamisters vettlösa operationer. Ryska säkerhetsorgan och kaukasiska islamister delade ett uppenbart intresse; de tjänade bägge på det nya krigets utbrott och välkomnade att Maschadov framställdes som svag och oförmögen att kontrollera situationen.

Bekämpar separatism

Gisslandramat på Dubrovka-teatern i oktober 2002 hade en lika uppenbar koppling till den interna maktkampen i Tjetjenien. Samtidigt med ockupationen ägde en fredlig tjetjensk kongress rum i Köpenhamn. Den organiserades av president Maschadovs självständighetsrörelse, tillsammans med europeiska stödorganisationer. Basajev och andra islamister fick inte komma till kongressen, och för övrigt var kongressens dagordning klart riktad mot extremisterna.

För de västvänliga tjetjenska ledarna var kongressens huvudsakliga syfte att anta ett manifest mot terrorismen och andra otrevliga uttryck för islamisternas verksamhet. Genom detta ville man rentvå självständighetsrörelsens rykte i Västs ögon. Ryssland bidrog storligen till islamisternas intressen genom att koncentrera sin propaganda mot de moderata tjetjenska ledarna, och genom att begära att först Danmark och sedan Storbritannien skulle utlämna Maschadovs speciella sändebud Ahmed Zakajev. Men den västvänliga Zakajev har varit en av de mest hängivna motståndarna till islamisterna i Tjetjenien och under freden mellan de två tjetjenska krigen (1996–99) publicerade han till och med broschyrer riktade mot islamisterna och anklagade wahhabiterna för att vara motståndare till

Tjetjeniens oberoende.

Att det dykt upp självmordsterrorister i den tjetjenska konflikten innebär inte att den tjetjenska självständighetsrörelsen har anslutit sig till den internationella terrorismen. Men det visar att den legitima tjetjenska ledningens isolering från både Ryssland och Väst har lett till att den islamistiska oppositionen har stärkt sitt inflytande. Den visar också att Basajevs och hans allierades verksamhet inte alls kontrolleras av Maschadovs regering längre. Med den utgångspunkten borde det inte bekymra den legitima tjetjenska ledningen att Basajev stämplades som terrorist av den amerikanska regeringen, även om det är förståeligt att det tjetjenska ledarskapet måste balansera mot islamisterna så länge man faktiskt kämpar mot en gemensam fiende, den ryska ockupationen. Bara västerländskt stöd, åtminstone moraliskt, kan frigöra den nationella självständighetsrörelsen att inta en mer konsekvent avvisande hållning mot islamisterna, för att fjärma dem från makten i Tjetjenien.

För hökarna i Kreml passar det emellertid bra att en västfientlig islamism vinner insteg i den väpnade motståndsrörelsen. Ryssarna bekämpar i Kaukasus inte terrorism utan separatism. Om ryssarna lyckas splittra motståndsrörelsen och jämställa den med terrorismen så skapar man ett fortlöpande västerländskt stöd för att fortsätta ett krig, som huvudsakligen motiveras av territoriella skäl. Så länge man kan framställa konflikten på det sättet behöver Ryssland inte eftersträva någon långsiktigt hållbar politisk lösning. ✍

Fotnot: Arbetet med denna artikel har möjliggjorts genom professor Brian Glyn Williams arbete vid University of Massachusetts i Dartmouth (vad avser uppdelningen mellan sufism och wahhabism, Tjetjenien och Kosova), professor Shirin Akiner vid University of London (om tsarens politik mot muslimerna), professor Moshe Gammer vid Tel Avivs universitet (om de sufiska brödrskapen i Tjetjenien och Dagestan), doktor Antero Leitzinger vid finska invandrarverkets underrättelseenhet (om Kaukasus och den marxistiska bakgrunden hos islamistiska radikaler), doktor Timo Kivimäki vid Asian Studies Institute i Köpenhamn (om Indonesien) och doktor Kaj Öhrnberg vid Helsingfors universitet (om sufismens roll i det anti-koloniala motståndet).

Författaren är doktorand och specialiserad på östeuropeiska, väst-, central- och sydasiatiska frågor. Han har arbetat vid det finska invandrarverket och den finska ambassaden i Islamabad.

”Ingen fred så länge Arafat är kvar”

★★★ –För oss israeler är självmordsbombare inget skämt. Konst som kan anses förhårliga sådana terrorister är inte acceptabel någon stans.

Så kommenterar ambassadrådet Ran Yaakoby, andreman på Israels ambassad i Stockholm, installationen ”Snövit och sanningens vansinne” på Statens historiska museum som fick ambassadör Zwi Mazel att se rött och bli uppmärksam i all världens massmedier i mitten av januari. Mazels resoluta aktion innebar bråda dagar för personalen på Israels ambassad – dess hemsida kunde notera samma kvantitet träffar (över 1000 stycken) under ett dygn som normalt under en månad! Samtliga tio telefonlinjer var oavbrutet blockerade, under det att blommor hela tiden strömmade in från entusiastiska supportrar till Mazel. Till fru Mazels stora förtjusning, får man förmoda.

Ambassadör Mazel har i pressen sagt att han reagerade känslomässigt instinktivt när han såg bassängen med blodrött vatten med en liten båt dekorerad med självmordsmördaren Hanadi Jaradats porträtt på museigården. Precis lika känslomässigt reagerade, kan man tänka, de museiföreträdare som kastade ut den person som placerat ett porträtt av Mihajlo Mihajlovic bredvid Jaradat. Skillnaden dem emellan är att under det att Mihajlovic erkänt att han mördat Anna Lindh, mördade Jaradat 22 personer inklusive sig själv på restaurang Maxim i Haifa.

–Bland offren fanns en hel familj i tre generationer, säger ambassadrådet Yaakoby. Jaradat beställde först i lunch och åt upp den. Innan hon detonerade bomben reste hon sig, som hon blivit instruerad att göra, för att det skulle bli störst effekt. Det medförde att de flesta offer blev halshuggna när bomben exploderade. Om hon förblivit sittande vid bordet skulle de omkringsittande bara ha fått benen avklippta.

Ran Yaakoby ser små möjligheter till en varaktig fred med palestinierna, så länge Yassir Arafat är de senares ledare.

–Det är ingen tvekan om att det är Arafat som bestämmer. Han är en av de få ledare i världen i dag som klär sig i uniform. De övriga är Fidel Castro, Muammar Qadafi och Kim Jong-il i Nordkorea; Saddam Hussein brukade också ha uniform. Någon har sagt att Arafat och palestinierna aldrig försitter en möjlighet att försitta en möjlighet...

Som de möjligheter Oslo-avtalet 1993 och Camp David-avtalet 2000 innebar. I Camp David gick Israels dåvarande premiärminister Ehud Barak med på de flesta av Arafats krav, men han lämnade i vredesmod konferensen. När han kom hem gav han order om den så kallade andra intifadan. Vad som är särskilt deprimerande är naturligtvis att palestinska ungdomar tidigt hjärntvättas att hata Israel och judarna och hur man går till väga för att utföra ett sprängdåd med livet som insats. Brittiska *BBC World* belyste detta i ett uppmärksammat reportage för en tid sedan.

En så kallad martyr utlovas i propagandan en säker plats i det högsta skiktet i himmelriket. Män får dessutom nöjet att till sitt förfogande få 70 jungfrur; vad kvinnor får i gengäld är osäkert.

–I den islamiska traditionen finns denna tradition om martyrskap som innebär att man dödar sig själv samtidigt som man dödar andra, säger Ran Yaakovi. Detta finns inte i judendom och kristendom. En som tar andras liv kan aldrig vara någon sann martyr. Man skulle ju föredra att personer som är så desperata som självmordsbombarna påstås vara nöjde sig med att ta sina egna liv. Det borde för övrigt heta självmordsmördare” eller kanske ”folkmordsmördare” om dessa så kallade martyrer, eftersom de ensidigt riktar sitt blodiga hantverk mot judar.

Statens historiska museum visade prov på sällsamt dålig smak genom att låta konstnärsparet Dror Feiler och Gunilla Sköld Feiler få ställa ut sin smaklöshet på en officiell utställning inför den regeringsinitierade konferensen om folkmord och förintelse. Till råga på allt lät man

desutom klistra upp stora affischer på tunnelbanan i form av porträtt på massmörderskan Jaradat själv. Dessbättre plockades dessa sedan bort.

Något av det mest insiktsfulla som skrivits i svensk press om det inträffade var Marie Söderqvists krönika i *Expressen* 21/1 där hon rubrikvis uppmanar den svenska regeringen att be om ursäkt och sedan bland annat framhåller:

”Man behöver inte direkt vara freds- och konfliktforskare för att förstå att ett verk som diffust bejakar en palestinsk självmordsbombare kommer att skapa bråk.

Och att det är sällsamt dumt att låta ett sådant verk ingå i en utställning som inleder en omtalad folkmordskonferens.

Även om verket inte går att tolka som något självklart stöd för självmordsbombare är det även enligt verkets upphovsmän en problematisering av palestinska massmördares handlande. Och det räcker.

Varför ska massmördares handlande överhuvudtaget problematiseras? Och om man nu ska göra det, är det verkligen rätt tillfälle att göra det i anslutning till en konferens om folkmord?...

Jag kan till och med tänka mig att Göran Persson skulle ställa sig bakom sin ambassadör om han fick höra att Tham i sin ilska sparkat sönder installationen ’Musketörer’, som var en hyllning till drogande, asociala våldsmän som röjt misshagliga ministrar ur vägen.”

Slutligen kan den reflektionen göras att det givetvis är helt stilenligt att Pierre Schori framfört sitt fulla stöd till Dror Feiler för ”Snövit”.

Tommy Hansson

Intervju med professor Lennart Sjöberg: Svårt för vetenskaplig psykologi att vinna fäste i rättsväsendet

Under senare år har psykologer spelat en icke oväsentlig roll i flera uppmärksammade rättsfall. Psykologiprofessorn Lennart Sjöberg har engagerat sig mot den ovetenskapliga tilltron till inte särskilt pålitliga psykologiska teorier. Stiftelsen för rättspsykologi, arbetar för vetenskaplig psykologi i rättsväsendet.

Lennart Sjöberg är professor i psykologi samt ordförande för *Stiftelsen för rättspsykologi*. På stiftelsens hemsida <http://www.dynam-it.com/forpsyk> finner den intresserade bland annat artiklar om Palmemålet, Thomas Quick och analyser av psykoanalysen.

Sedan 1998 driver du Stiftelsen för rättspsykologi. Vad ser du som den viktigaste uppgiften för stiftelsen?

–Att verka för vetenskaplig psykologi i rättsväsendet, och mot dålig vetenskap och fördomar.

*Vad är din förklaring till att psykoanalysen och de psykodynamiska teorierna erhåller ett sådant starkt stöd i universitetsvärlden? Detta mot bakgrund att Freuds lögn avslöjats av en flera forskare (t ex av Max Scharnberg i *The non-authentic nature of Freud's observations*).*

–Många faktorer

Freud skrev på ett övertygande sätt.

Många har länge trott på detta, det har spritt sig i hela kulturen också via till exempel litteratur och film.

Psykoanalytiskt inspirerad terapi är ekonomiskt lönsam och upplevs av patienten som meningsfull, bland annat av skäl som är gemensamma för nästan alla terapiformer, som förekomsten av "överföring".

Psykodynamisk psykologi pekar på ett antal viktiga fenomen, i och för sig utan att kunna förklara eller förstå dem.

Anser du att utvecklingen går framåt inom psykologins område, jämfört med exempelvis den rådande kunskapsnivån på 1970-talet då pseudovetenskapliga teorier som

Janovs "primalterapi"* var på modet. För att förtydliga mig: Anser du att det finns liknande avarter idag?

–Javisst, läget är knappast bättre. Jämför TV4s reportage i *Kalla Fakta* om Landmark Education som är en avläggare till 70-talets så kallade sensiträning**. Detta är

*Primalterapi var populärt på 1970-talet. Den utgick från att livets trauman i stor utsträckning uppkom som en följd av smärtan i samband med födelsen. Genom att återuppleva födelsen skulle människan befrias från traumat. En del var det nyfödda barnets första skrik. Det kunde gå till så att vuxna människor låg på golvet och skrek ut sina "primalskrik".

fortfarande en lönsam och vanlig verksamhet, understödd bl a av svenska offentliga sektorn (försvaret, sjukvården etc).

Du har kritiserat att projektiva test* används av svenskt rättsväsende. Vad ser du för risker med att projektiva test används

**Sensiträning användes i en del fall i chefsutveckling. Deltagarna skulle lära sig mer om sitt eget och andras beteende, bland annat genom hänsynslös kritik mot de andra deltagarnas brister. Verksamheten resulterade i psykiska sammanbrott för en del deltagare och har inte bedrivits sedan början av 1980-talet.

Lennart Sjöberg är professor i psykologi vid Handelshögskolan i Stockholm.

och vad skulle du vilja ersätta dessa test med?

–Faran är att människor felbedöms, med katastrofala följder för deras och deras anhörigas liv. Ersätt inte med test utan med konkret information och sunt förnuft.

1993 skrev du i boken Rättvisan och psykologin. Dina slutsatser var på många sätt nedslående för de personer som tror att oskyldiga sällan, eller aldrig, döms till fängelse. Har det svenska rättsväsendet förbättrats sedan 1993?

–Nej, inget tyder på det, snarare är det tvärtom.

Vad anser du vara orsaken/orsakerna till att perversionen pedofili kom att betraktas som en vanligt förekommande sexuell företeelse på 1980-talet i Sverige fram till våra dagar?

–Uppmärksamhet via massmedia, ytterst påverkan av debatten i USA. Det kan också ha varit så att det faktiskt blev en reell ökning på 60- och 70-talen till följd av sexliberalismen. Incest förekommer naturligtvis och kan inte nog starkt fördömas, men jag tror inte att det är en speciellt vanlig företeelse, inte heller tror jag att det behöver medföra kraftig psykisk avvikelse i vuxen ålder, även om sådana effekter kan förekomma. Vanligare är nog att övergrepp begås i fosterhem eller på institutioner.

Debatten om förträngda minnen blossar då och då upp. Du har kritiserats för din skepsis till förträngda minnen. Varför är du tveksam till att dessa minnen är tillförlitliga?

–Det finns mycket forskning som visar att psykoanalytiska grundteser är felaktiga, och att många av ”bevisen” för dessa förfalskats av Freud. Psykodynamisk teori blir allt oftare ifrågasatt. Den stora praktiska tillämpningen, psykoterapi, har det forskats mycket kring och man har

†Mest kända av de projektiva testen är Rorschach-testet där försökspersonerna ska uttala sig om vad de ser i olika bläckplumpar. Försöksledaren ska dra slutsatser om personens psyke med utgångspunkt från vad försökspersonen berättar.

funnit att dynamisk terapi enbart har vaga och blygsamma effekter av typ placebo††. Samma effekter kan uppnås med hundratals andra terapimetoder. Detta talar mot hela den analytiska teorin vars yttersta stöd varit påstådda unika och bestående positiva effekter. Freud själv tycks aldrig ha botat någon patient från någon psykisk eller mental sjukdom, men väl ljugit om att han gjort det.

En annan sak är de fenomen som psykoanalytiker och –dynamiker påvisat och arbetat med. Dessa har de kanske inte i och för sig upptäckt. Här finns många falska pretentioner som att Freud skulle ha ”upptäckt” det undermedvetna. Det hade många andra före honom skrivit om, liksom ”talk cure”, alltså positiva effekter av på olika sätt stödjande samtal. Tänk bara på den katolska bikten.

Men det måste dock erkännas att de i modern tid återupptäckt och väckt intresse för vissa viktiga och intressanta fenomen som transferens i terapirelationen, eller att det kan förekomma att minnen blockeras och senare dyka upp igen. Min uppfattning är att förträngda minnen är sällsynta, men kan förekomma. I terapi eller på annat sätt kan dock falska minnen manipuleras fram. Detta är väl belagt och ett stort problem eftersom många tragedier på det sättet skapats genom att familjemedlemmar kommit att falskt anklagas för till exempel incest. Det är faktiskt viktigare än den eventuella förekomsten av förträngning, som dessutom är en osannolik reaktion på trauma. Det vanliga är att traumatiska händelser etsar sig fast i minnet. Jämför det posttraumatiska syndromet som är en realitet långt utanför de dramatiska situationer av typ krig och stora olyckor, där det först definierades.

Sexualiteten har i vår tid kommit att demoniseras, med följden att speciellt vissa män stigmatiseras på ett oerhört brutalt sätt. Jag är ingen anhängare av prostitution, tvärtom beklagar jag att det förekommer, men idén att kriminalisera ena parten och inte den andra i denna typ av ”kommers”

††Placebo är i medicinska experiment verkningslösa sockerpiller. Om patienten tror tillräckligt mycket på medicinen kan ibland även sockerpillren hjälpa (placebo-effekt). Vid läkemedelsutveckling mäter man alltid resultatet med blindtest. En del patienter får riktig medicin, andra får placebo-piller. Bara om den riktiga medicinen ger märkbar effekt har man funnit en substans som verkligen fungerar.

är bisarr. Kärlek och sexualitet är oerhört starka krafter och en starkt fördömande och moraliserande lagstiftning som leder till att ”förövarna” förintas som medmänniskor är ett tragiskt misstag, som troligen inte blir långlivat.

En försutten chans

Den 13 april 1917 anlände V.I. Lenin med resällskap i form av ryska revolutionärer till Stockholms centralstation och togs emot av de svenska socialisterna Carl Lindhagen och Ture Nerman (se *Contra* 5/03). Sällskapet gick till hotel Regina på Drottninggatan, där de svenska kommunisterna Fredrik Ström, C.N. Carleson och Karl Kilbom tillstötte.

Under mötet fick de svenska kommunisterna lova att inte avslöja, att Lenins resa bekostats av den tyska generalstaben.

Lenin med flera var på väg från Schweiz till Ryssland i en förseglad järnvägsvagn på den tyska generalstabens bekostnad. Ett halvår efter Lenins ankomst till Petrograd hade bolsjevikerna kuppet till sig makten..

När ”röde baronen” Erik Palmstierna fick reda på Lenins Stockholms-besök ringde han partibrodern Hjalmar Branting och sa: ”Du känner ju Kerenskij [som då blivit rysk justitieminister]. Säg honom att Lenin kommer med nästa tåg och måste nedskjutas eller inspärras, när han passerar gränsen. Telegrafer till honom.”

Branting :”Du är alldeles tokig; sådant gör man ej”. Varpå den adlige Palmstierna genmälde: ”Du är en gammaldags liberal och åttitalist, nu krävs män som våga handla!” I sin dagbok skrev Palmstierna senare: ”Tänk om Branting lytt mitt råd!”

(Källa: Nils-Olof Franzén: *Hjalmar Branting och hans tid*, 1985, sidorna 308-309)

Tommy Hansson

BREV TILL CONTRA

I Finland dog det politiskt korrekta hyckleriet med Sovjetunionen, när händer det i Sverige?

Jag minns tiden på 1970- och 80-talet då man i Finland var på knä framför Sovjetunionen, eller så såg det åtminstone ut. Att uttrycka sig negativt om Sovjetunionen var ett politiskt självmord. Det fanns politiker och andra aktiva som tävlade i att hitta antisovjetiska drag i vardagliga företeelser såsom till exempel etiketter på ölflaskor [ett karelskt öl med karelska vapnet på etiketten fick ändra etiketten eftersom en del av vapnet symboliserade de delar av Karelen som

erövrats av Sovjetunionen, red:s anmärkning].

Samma personer försökte även finna nya sätt att hylla den så kallade eviga vänskapen mellan folken i Sovjetunionen och Finland. Man döpte till exempel en park i Helsingfors till Lenin-parken. En del ville även införa ryska som ett obligatoriskt ämne i skolorna. Radio och TV var fyllda med program som hyllade det sovjetiska systemet.

Att det officiella Finland tycktes ha gått in för denna linje kunde bedra vem som helst. Sanningen är dock att största delen av befolkningen inte trodde ett ord av det som medierna och politikerna sade. Ett typiskt exempel ur min egen tid som beväring är ganska belysande, för den då rådande skillnaden mellan det officiella hyckleriet och verkligheten. I underofficersskolan undervisade majoren på dagen

med monoton röst om hur Finland och Sovjet är vänner för evigt etcetera. På natten tränade vi beväringar med ledning av våra utbildare hur vi skulle verkställa ett bakhåll, då berättade utbildarna att fienden närmar sig från öst (så som alltid) och dess fordon är märkta med röda stjärnor, uppgift förstör fienden.

Jag tycker mig ha märkt att den offentliga diskussionen gällande invandringen, speciellt i Sverige, men även i Finland, påminner mycket om situationen i Finland för 20–30 år sedan. Att på något sett kritisera mångkulturalismen tycks vara ett säkert sätt att hamna i total isolering. Det finns personer som försöker hitta diskriminerande drag i alla möjliga vardagliga företeelser, till exempel i julljus. En del politiker hittar på de mest fantasifulla sätten att befrämja mångfalden i

det svenska samhället, till exempel genom förslag att placera polishögskolan i det mångkulturella och brottsbelastade Rosengård i Malmö, med förkörsrätt för invandrare självklart, samt den så kallade positiva diskrimineringen i arbetslivet.

Då Sovjetunionen slutade existera slutade även de absurda beteendet i Finland och en del av aktörerna i denna teater ångrade sig. Kan det gå på samma sätt i någon dag i Sverige?

*Kim Lindblom
Helsingfors*

CONTRA

I 1979...

Nobelpristagaren Alexander Solzjenitsyn levde vid den här tiden i exil i USA. Han arbetade frenetiskt med sin litterära produktion, främst romanserien med motiv från Första världskriget och Ryska revolutionen. Han gjorde ett av sina fåtaliga offentliga framträdanden inför avgångsklassen på Harvard, och Contra hade möjlighet att återge Solzjenitsyns uppgörelse med Västerlandets svaga moral när det gällde att stå upp mot förtryckarna i Öst. Han kritiserade bland annat den

västerländska pressens bristande ansvar.

Contra presenterade också en ny Contra-bok, John Barrons och Anthony Pauls "Terrorns Kambodja", som var en av två böcker som tidigt skildrade folkmordet i Kambodja. Det var den enda som översattes till svenska. Än idag är de som var skyldiga till folkmordet ostraffade.

I tidningen berättade vi också om regeringsskiftet 1978. Hur det lilla Folkpartiet med tyst socialdemokratiskt stöd fick ta över hela re-

geringsansvaret och hur jakten på ministrar var så desperat att flera socialdemokrater fick erbjudande om att bli ministrar, när Folkpartiets ledning var okunniga om personernas politiska sympatier. En av dem som dock hade solid folkparti-bakgrund och som blev minister är den i våra dagar välkände Hans Blix, som var utrikesminister 1978-1979. Efter 1979 års val blev det åter en borgerlig trepartiregering, men utan Hans Blix som utrikesminister.

...för tjugofem år sedan